DOCUMENT RESUME

ED 455 707 FL 026 860

AUTHOR	Boruszczak, Bohdan, Comp.; And Others
TITLE	Liuds'ka vdacha: uchnivs'kyi zoshyt (Human Nature: Student Activity Book) [and] Liuds'ka vdacha: vidpovidi do uchnivs'koho zoshyta (Human Nature: Answer Key to Student Activity Book). Collage 2: A Ukrainian Language Development Series.
INSTITUTION	Alberta Learning, Edmonton. Learning and Teaching Resources Branch.
SPONS AGENCY	Alberta Learning, Edmonton. Language Services Branch.
ISBN	ISBN-0-7785-1284-3; ISBN-0-7785-1285-1
PUB DATE	2001-00-00
NOTE	106p.; For related Ukrainian student activity and answer key documents, see FL 026 858-59 and 867-70. Funded by Ukrainian Language Education Centre, Canadian Institute of Ukrainian Studies, University of Alberta, and Ukrainian Professional and Business Club of Edmonton.
AVAILABLE FROM	Alberta Learning, Learning and Teaching Resources Branch, 11160 Jasper Avenue, Edmonton, AB, Canada T5K 0L2.
PUB TYPE	Guides - Classroom - Learner (051) -- Guides - Classroom - Teacher (052)
LANGUAGE	Ukrainian
EDRS PRICE	MF01/PC05 Plus Postage.
DESCRIPTORS	Class Activities; Cultural Background; *Cultural Education; Ethnic Groups; Foreign Countries; Heritage Education; Instructional Materials; Literature; Pattern Drills (Language); *Reading Materials; *Second Language Instruction; *Second Language Learning; *Ukrainian; Uncommonly Taught Languages; Vocabulary Development; Writing Skills
IDENTIFIERS	Canada; *Ukrainians

ABSTRACT

One of four intermediate- to advanced-level activity books in a series, this student workbook offers a selection of exercises, vocabulary builders, dialogs, and writing exercises for language skill development. It is intended for use in the instruction of native speakers, heritage language learners, or second language learners of Ukrainian. Also included is a teacher's answer key to accompany the student activity book. (CNP)

ED 455 707

Liuds'ka vdacha: uchnivs'kyi zoshyt (Human Nature: Student Activity Book)

[and]

Liuds'ka vdacha: vidpovidi do uchnivs'koho zoshyta (Human Nature: Answer Key to Student Activity Book)

Collage 2: A Ukrainian Language Development Series

Bohdan Boruszczak, Compiler

And Others

PERMISSION TO REPRODUCE AND DISSEMINATE THIS MATERIAL HAS BEEN GRANTED BY

C. Andrews

TO THE EDUCATIONAL RESOURCES INFORMATION CENTER (ERIC)

1

U.S. DEPARTMENT OF EDUCATION
Office of Educational Research and Improvement
EDUCATIONAL RESOURCES INFORMATION CENTER (ERIC)

☐ This document has been reproduced as received from the person or organization originating it.

☐ Minor changes have been made to improve reproduction quality.

• Points of view or opinions stated in this document do not necessarily represent official OERI position or policy.

FL 026 860

2

BEST COPY AVAILABLE

FL

Людська вдача

Human Nature

Student Activity Book

УЧНІВСЬКИЙ ЗОШИТ

Програма навчання української мови

Collage

КОЛЯЖ

Ukrainian Language Development Series

Уклали
Б. БОРУЩАК
М. ЦИНЦАР-ГРИЩУК
О. ЕРЕНЮК
Н. ТОРОШЕНКО
Г. ЯРЕМКО

2A

BEST COPY AVAILABLE

Людська вдача

УЧНІВСЬКИЙ ЗОШИТ

Human Nature

Student Activity Book

Укпали
Богдан Борущак
Маркіяна Цинцар-Грищук
Орися Єренюк
Наталя Торошенко
Галина Яремко

Програма навчання
української мови

A Ukrainian Language
Development Series

Освіта Альберти
Відділ учнівських і вчительських матеріялів
Едмонтон, Канада

©2001 the Crown in Right of Alberta, as represented
by the Minister of Learning, Alberta Learning,
11160 Jasper Avenue, Edmonton, Alberta, Canada T5K 0L2

Every reasonable effort has been made to trace ownership of copyright materials. Information enabling the publisher to rectify any reference or credit in future printings will be welcomed.

All rights reserved.

Видавництво складає щиру подяку таким особам та установам за дозвіл на адаптацію й перевидання творів у цьому учнівському зошиті: видавництву «Пласт» за твір «Пластун зрівноважений» («Юнак. Журнал пластового юнацтва». Торонто: Пласт, 1997, ч. 4, с. 2-3); Державному агентству України з авторських і суміжних прав за твір «Няв-гав гороскоп» («Барвінок. Всеукраїнський дитячий журнал». Київ: Барвінок, 1998, ч. 11, с. 23).

У зошиті також перевидано жарт «Встилливий».

Видавництво намагалося відшукати власників авторських прав кожного твору в цьому учнівському зошиті й буде вдячне за інформацію, зауваження та поправки, які просить надсилати на подану нижче адресу.

The primary intended audience for this publication is:

Administrators	
Counsellors	
General Audience	
Parent School Councils	
Parents	
Students	√
Teachers	

Головними користувачами цього видання будуть:

Адміністратори	
Радники	
Загальна публіка	
Шкільні батьківські ради	
Батьки	
Учні	√
Учителі	

Pilot edition published 1989.
Printed in Canada.

Alberta Learning
Learning and Teaching Resources Branch
11160 Jasper Avenue
Edmonton, AB Canada T5K 0L2
Phone: (780) 427-2984; Fax: (780) 422-0576
Internet: http://ednet.edc.gov.ab.ca

Alberta Learning Cataloguing in Publication Data

Alberta. Alberta Learning. Learning and Teaching Resources Branch.
Liuds'ka vdacha : uchnivs'kyi zoshyt = Human nature : student activity book / compiled by Bohdan Boruszczak … [et al.].

ISBN 0-7785-1284-3

1. Ukrainian language – Study and teaching – Alberta. 2. Language and languages – Study and teaching – Alberta – Bilingual method. I. Boruszczak, Bohdan. II. Title. III. Title: Human nature: student activity book. IV. Series: Collage: a Ukrainian language development series.

PG3811.A333 2001 491.79

Видання випущено на замовлення

Відділу мовних програм *при* **Міністерстві освіти Альберти**.

Публікація матеріялів для 8-ї кляси,
як частини Програми навчання української мови «Коляж»,
була здійснена за фінансовою допомогою

Методичного кабінету української мови
при **Канадському інституті українських студій,**
Альбертський університет,
і
Клюбу українських професіоналістів і підприємців Едмонтону.

The development of the Collage Ukrainian Language Development Series was sponsored by the

Language Services Branch *of* **Alberta Learning**.

The publication of the Collage 2 level of the
Collage Ukrainian Language Development Series
was made possible by the financial support of the

Ukrainian Language Education Centre,
Canadian Institute of Ukrainian Studies,
University of Alberta,
and the
Ukrainian Professional and Business Club of Edmonton.

Видання випущено на замовлення

Відділу мовних програм *при* **Міністерстві освіти Альберти**.

Публікація матеріялів для 8-ї кляси,
як частини Програми навчання української мови «Коляж»,
була здійснена за фінансовою допомогою

Методичного кабінету української мови
при **Канадському інституті українських студій,**
Альбертський університет,
і
Клюбу українських професіоналістів і підприємців Едмонтону.

The development of the Collage Ukrainian Language Development Series was sponsored by the

Language Services Branch *of* **Alberta Learning**.

The publication of the Collage 2 level of the
Collage Ukrainian Language Development Series
was made possible by the financial support of the

Ukrainian Language Education Centre,
Canadian Institute of Ukrainian Studies,
University of Alberta,
and the
Ukrainian Professional and Business Club of Edmonton.

Зміст

Вправа 1.	Мозкова атака	1
Вправа 2.	Людська вдача	2
Вправа 3.	Знайдислово	22
Вправа 4.	Склади записку	23
Вправа 5.	Гороскоп	25
Вправа 6.	Учительська астропрогноза	30
Вправа 7.	Натура тварин	31
Вправа 8.	У кого ти вдався/вдалася?	36
Вправа 9.	Гра-мішанка	38
Вправа 10.	Позитивні й негативні риси характеру	39
Вправа 11.	Щира розмова	45
Вправа 12.	Які вони?	47
Вправа 13.	Сором'язливий	48
Вправа 14.	Скажи одним словом	49
Вправа 15.	Створи нові слова	50
Вправа 16.	Знайди антоніми	55
Вправа 17.	Місцевий відмінок	56
Вправа 18.	Підбери прийменники	58
Вправа 19.	Кросворд	59
Вправа 20.	Так чи ні?	60
Вправа 21.	Урівноваження	62
Словник		65
Особистий список нових слів		74

Вправа 1. Мозкова атака

Подумай і запиши всі слова, які приходять тобі на думку, коли ти чуєш вислів «людська вдача».

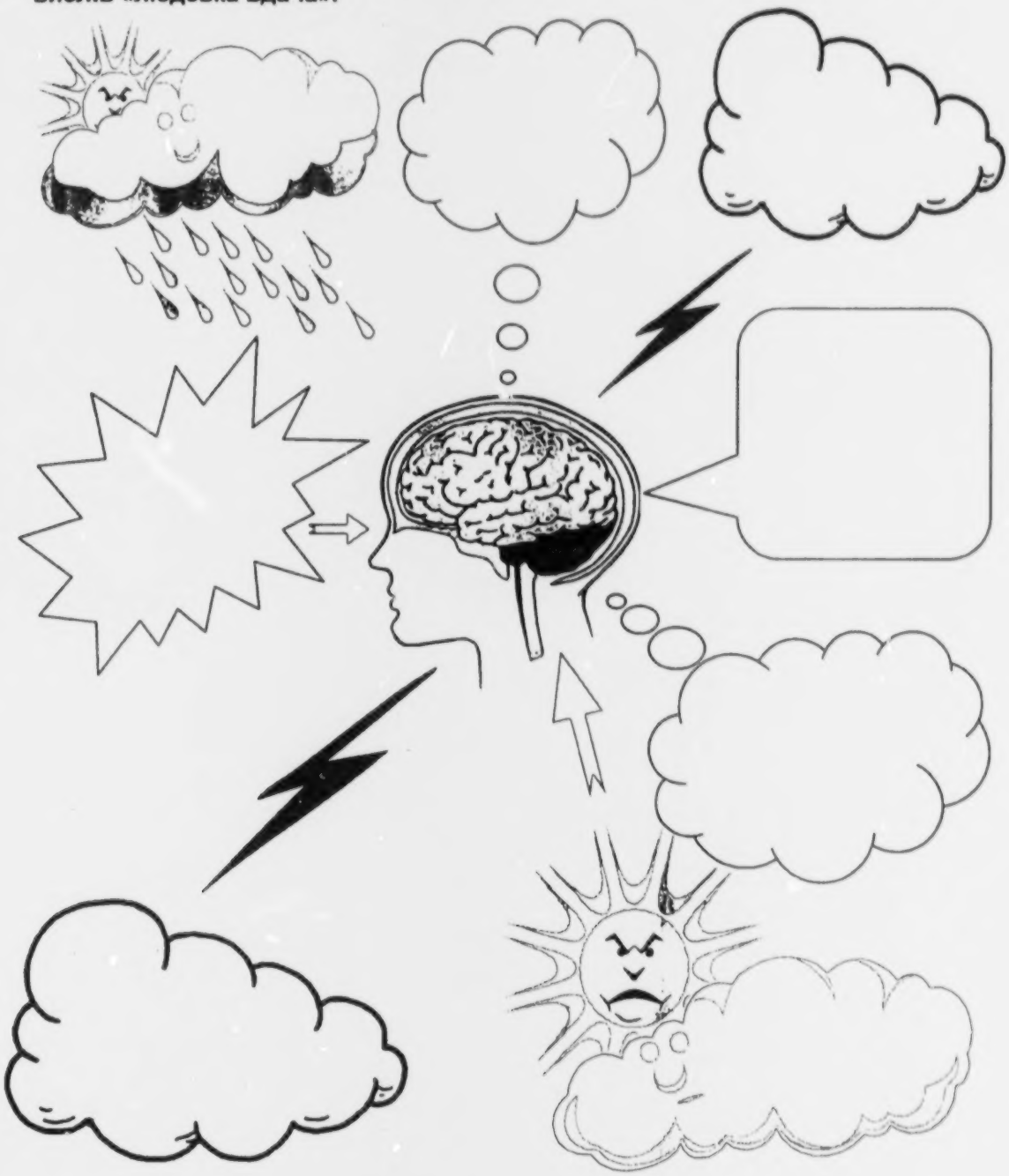

Вправа 2. Людська вдача

А. У групах складіть діялог на тему «Людська вдача», уживаючи рисунки та слова на сторінках 2-21. Запишіть свій діялог на окремому аркуші паперу. Зробіть драматизацію діялогу в клясі.

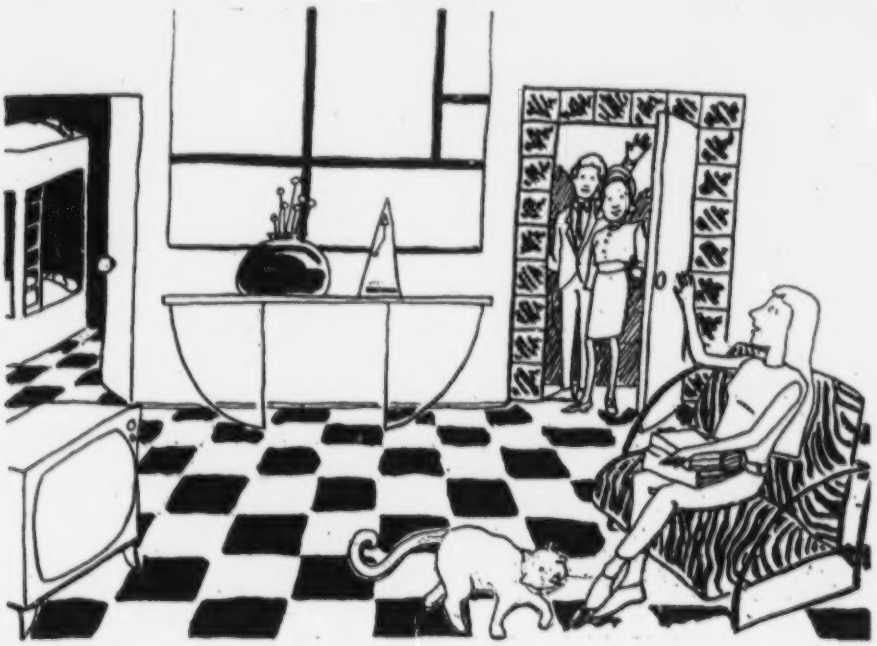

Рисувала Катрин Аркад.

Б. Поясни значення слова чи фрази або подай синонім. Потім напиши речення.

Слово/Фраза	Значення/Синонім	Речення
доглядати	*пильнувати*	*Леся буде* ***доглядати*** *сестричку.*
доглядачка		
зручне крісло		
обіцяти		
прощатися		

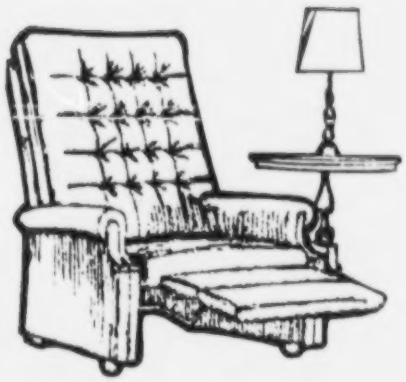

Рисувала Катрин Аркано.

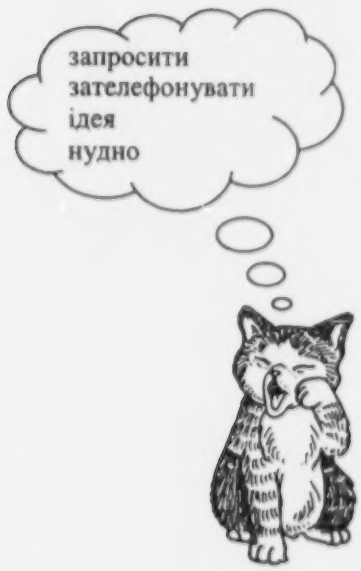

Поясни значення слова чи фрази або подай синонім. Потім напиши речення.

Слово/Фраза	Значення/Синонім	Речення
запросити		
зателефонувати		
ідея		
нудно		

Рисунка Катрин Арканд.

антикварний, -а, -е, -і	забагато
ваза	коштовний, -а, -е, -і
випадково	оригінальний, -а, -е, -і
галас	розбити
жвавий, -а, -е, -і	скалки
жваво	шум

Поясни значення слова чи фрази або подай синонім. Потім напиши речення.

Слово/Фраза	Значення/Синонім	Речення
антикварний		
ваза		
випадково		
галас		
жвавий		
жваво		
забагато		
коштовний		
оригінальний		
розбити		
скалки		
шум		

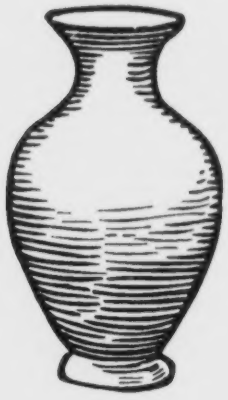

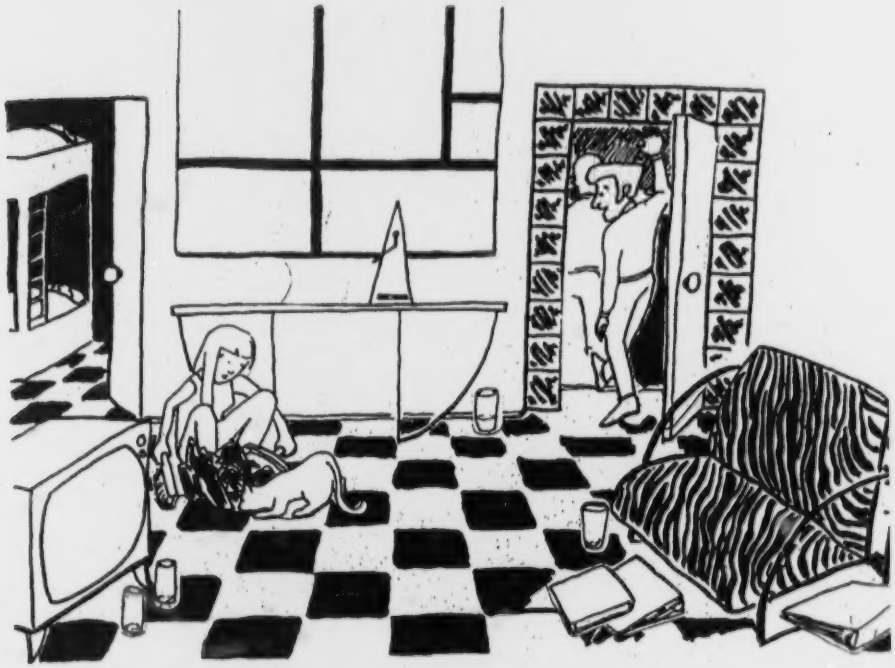

Рисувала Катрин Аркад.

безладдя
клопіт
неприємність
пізно
прибирати
проводжати

Поясни значення слова чи фрази або подай синонім. Потім напиши речення.

Слово/Фраза	Значення/Синонім	Речення
безладдя		
клопіт		
неприємність		
пізно		
прибирати		
проводжати		

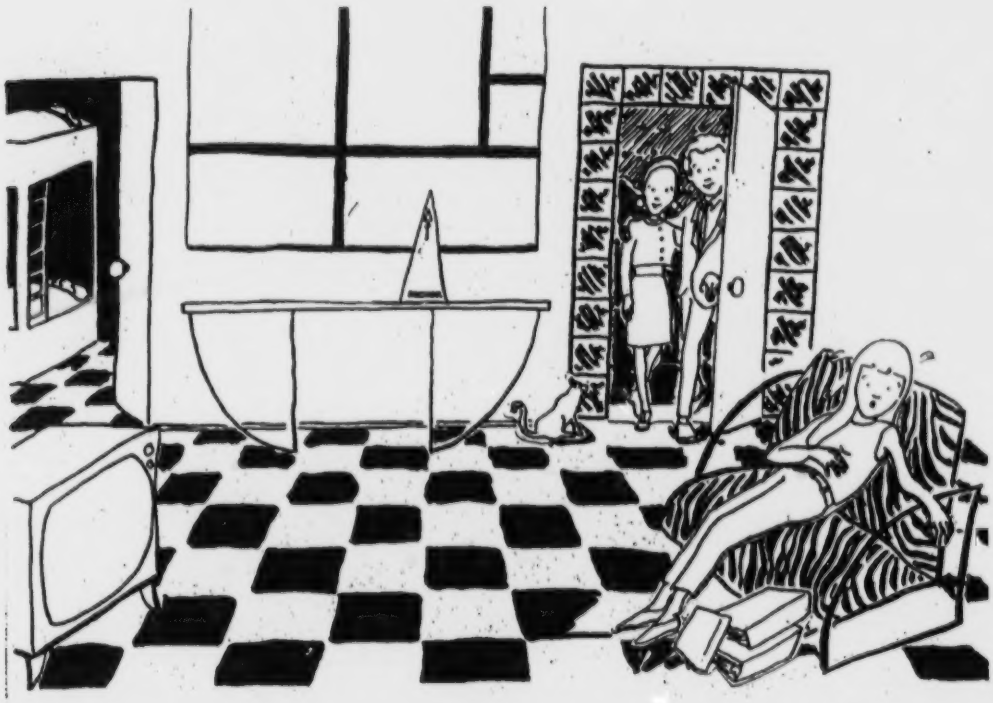

Рисувала Катрин Арканд

злякатися
прибрано
спокійно
усе гаразд

Поясни значення слова чи фрази або подай синонім. Потім напиши речення.

Слово/Фраза	Значення/Синонім	Речення
злякатися		
прибрано		
спокійно		
усе гаразд		

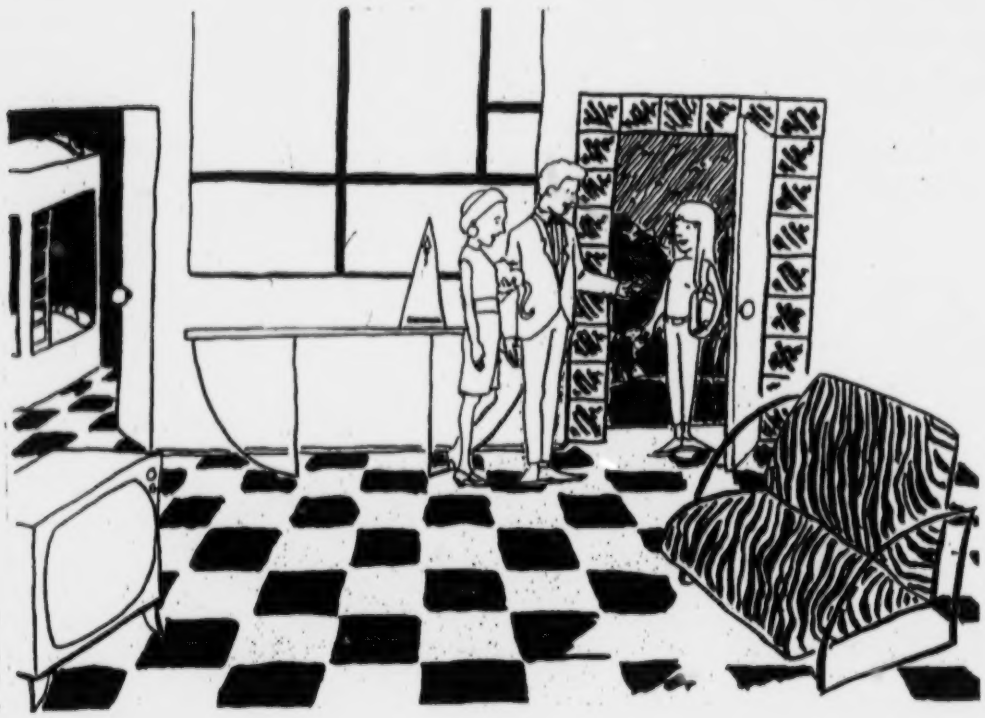

Рисувала Катрин Аркано

вдячний, -а, -е, -і
задоволений, -а, -е, -і
заплатити
заслужити
не помітити
платня
подякувати

Поясни значення слова чи фрази або подай синонім. Потім напиши речення.

Слово/Фраза	Значення/Синонім	Речення
вдячний		
задоволений		
заплатити		
заслужити		
не помітити		
платня		
подякувати		

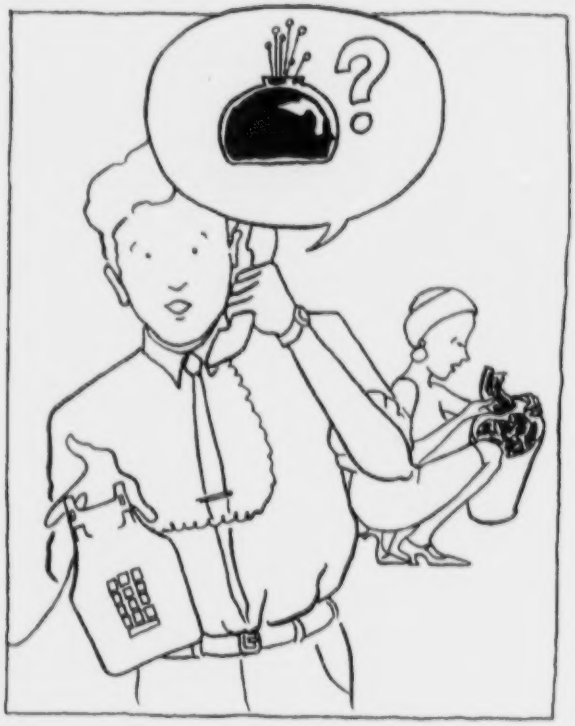

Рисувала Катрин Аркаид

брехати
вина
винний, -а, -е, -і
виправдовуватися
звинуватити
розгубитися
упертий, -а, -е, -і
уперто

Поясни значення слова чи фрази або подай синонім. Потім напиши речення.

Слово/Фраза	Значення/Синонім	Речення
брехати		
вина		
винний		
виправдовуватися		
звинуватити		
розгубитися		
упертий		
уперто		

Рисувала Катрин Аркад.

згадати
мучити
снитися
совість
сон
спати

Поясни значення слова чи фрази або подай синонім. Потім напиши речення.

Слово/Фраза	Значення/Синонім	Речення
згадати		
мучити		
снитися		
совість		
сон		
спати		

Рисунок Катерини Ардони

відвертий, -а, -е, -і	сказати правду
відверто	соромно
перепросити	чесний, -а, -е, -і
повернути	чесно
признатися	шкодувати

Поясни значення слова чи фрази або подай синонім. Потім напиши речення.

Слово/Фраза	Значення/Синонім	Речення
відвертий		
відверто		
перепросити		
повернути		
признатися		
сказати правду		
соромно		
чесний		
чесно		
шкодувати		

Рисувала Катрин Арканд.

брехня
лагідний, -а, -е, -і
обійняти
пробачити
щасливий, -а, -е, -і
щирий, -а, -е, -і

Поясни значення слова чи фрази або подай синонім. Потім напиши речення.

Слово/Фраза	Значення/Синонім	Речення
брехня		
лагідний		
обійняти		
пробачити		
щасливий		
щирий		

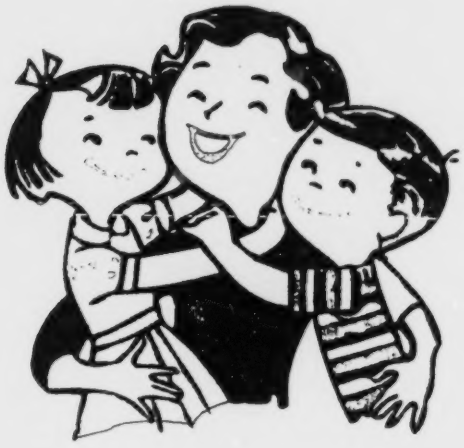

Вправа 3. Знайдислово

Знайди слова у «Знайдислові». Слова написані по горизонталі, по вертикалі, по діягоналі й задом наперед.

ваза	гаразд	ідея	молодята	разом	шкодувати
владний	гороскоп	карикатура	нудно	розум	шум
галас	жвавий	лагідний	платня	совість	щирий

а	б	ґ	с	д	а	е	й	м	о	ф	х	и	г	м	ґ	ж	б
ж	г	а	ц	с	н	м	д	е	є	н	м	а	и	у	ї	й	а
м	о	и	м	у	ш	к	о	д	у	в	а	т	и	з	л	к	о
ф	п	ч	д	ї	ж	є	д	є	з	л	ґ	ф	и	о	і	н	м
х	с	н	м	р	з	к	а	р	и	к	а	т	у	р	а	у	н
г	о	р	о	с	к	о	п	н	й	з	ш	г	к	п	ґ	є	о
ц	в	щ	л	г	і	з	л	ф	а	с	м	о	і	ц	л	и	п
щ	і	ц	о	є	ж	в	а	в	и	й	о	ю	д	д	т	ь	т
ю	с	ф	д	ґ	и	ї	т	л	у	я	з	г	з	а	н	ї	й
ь	т	є	я	в	ч	у	н	а	б	ї	а	а	о	п	б	и	ю
я	ь	д	т	б	ш	т	я	д	ф	о	р	л	ф	щ	р	у	й
ґ	ч	г	а	й	ю	е	у	н	я	а	л	а	б	и	ж	н	б
в	є	а	д	ф	д	ь	ф	и	г	р	т	с	щ	ц	в	а	в
у	д	о	б	і	з	щ	и	й	є	б	в	м	н	х	ф	щ	ж

Вправа 4. Складі записку

Уяви собі, що ти доглядаєш малу дитину, бо її батьки пішли на забаву. Батьки залишили тобі записку, але ти не встиг/встигла її прочитати, тому що дитина порвала її на маленькі шматочки. Виріж шматочки та спробуй скласти їх разом, щоб прочитати записку. Унизу на лінійках напиши текст записки.*

Просимо

дитина

Дорогий / *Дорога*

З подякою,

доглядачу / *доглядачко*

батьки

вона

і терплячим / *і терплячою*

наша

лагідним / *лагідною*

інколи

Звичайно

!

бути з нею

буває вперта

жвава, але

весела та

ЗАПИСКА

***Цю вправу добре робити у групах. Групи можуть змагатися між собою, щоб побачити, котра група найскорше складе записку.**

Вправа 5. Гороскоп

З давніх часів люди вірили, що вдача людини залежить від того, в якому місяці вона народилася. Кожен місяць має свій знак зодіяка, і цей знак зодіяка впливає на риси характеру людини. Під яким знаком зодіяка людина народилася, такий у неї й буде характер.

А. Довідайся від п'ятьох одноклясників, у якому місяці вони народилися. Впиши їхні імена під відповідними знаками зодіяка. Своє ім'я впиши теж. Постав знак (✓) поруч тих рис характеру, які підходять до вписаної особи.

Водолій **(20 січня - 18 лютого)** 	*Риси характеру:* ____ здібні до науки ____ милосердні ____ вимогливі ____ товариські ____ амбітні *Хто?* _____ _____ _____

Риби
(19 лютого - 20 березня)

Риси характеру: ____ ніжні
____ люблячі
____ сварливі
____ щасливі у фінансах
____ чудові вчителі

Хто? _____
_____
_____

Овен
(21 березня - 19 квітня)

Риси характеру: ____ жваві
____ енергійні
____ люблять керувати іншими
____ хоробрі
____ інколи бувають жорстокі

Хто? _____
_____
_____

Телець
(20 квітня - 20 травня)

Риси характеру: ____ щедрі
____ спокійні
____ добрі
____ уперті
____ люблять матеріяльні вигоди

Хто? _____
_____
_____

Близнюки
(21 травня - 20 червня)

Риси характеру: ____ нервові
____ легко сердяться
____ мають ясний розум
____ балакучі
____ працелюбні

Хто? _____
_____
_____

Рак
(21 червня - 22 липня)

Риси характеру: ____ вірні друзі
____ люблять свою родину
____ цікаві співрозмовники
____ люблять допомагати іншим
____ емоційні

Хто? _____
_____
_____

Лев
(23 липня - 22 серпня)

Риси характеру: ____ владні
____ горді
____ щедрі
____ енергійні
____ люблять битися

Хто? _____
_____
_____

Діва
(23 серпня - 22 вересня)

Риси характеру: ____ здібні до науки
____ реалістичні
____ дисципліновані
____ енергійні
____ сором'язливі

Хто? _____
_____
_____

Терези
(23 вересня - 22 жовтня)

Риси характеру: ____ мають ясний розум
____ справедливі
____ творчі
____ нетерплячі
____ не люблять сварок

Хто? _____
_____
_____

Скорпіон
(23 жовтня - 21 листопада)

Риси характеру: ____ жваві
____ енергійні
____ люблять спокій
____ не люблять критики
____ вірні партнери

Хто? _____
_____
_____

Стрілець
(22 листопада - 21 грудня)

Риси характеру: ____ люблять подорожувати
____ енергійні
____ люблять спорт
____ оригінальні
____ інколи бувають грубіянами

Хто? _____
_____
_____

Козеріг
(22 грудня - 19 січня)

Риси характеру: ____ серйозні
____ працелюбні
____ мають міцне здоров'я
____ спокійні
____ рідко бувають відверті

Хто? _____
_____
_____

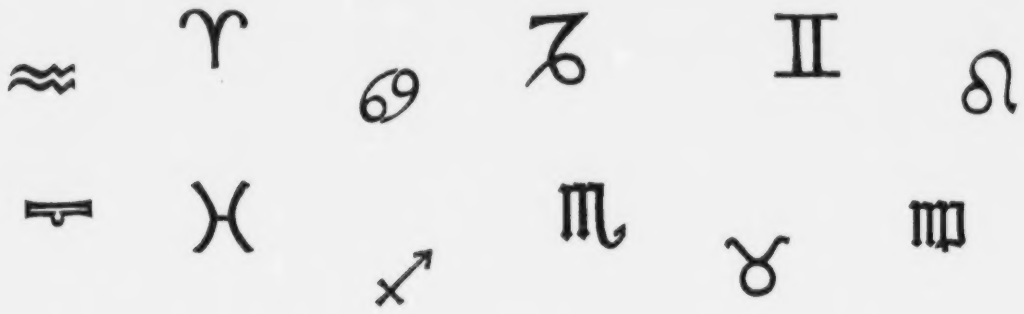

Б. Можливо, комусь із твоїх однокласників не підходять ті риси характеру, які подані під його знаком зодіяка. Напиши нижче риси, які, на твою думку, краще описують характер цих осіб.

Ім'я: _____
Знак зодіяка: _____
Риси характеру: _____
_____
_____
_____
_____
_____

Ім'я: _____
Знак зодіяка: _____
Риси характеру: _____
_____
_____
_____
_____
_____

Ім'я: _____
Знак зодіяка: _____
Риси характеру: _____
_____
_____
_____
_____
_____

Ім'я: _____
Знак зодіяка: _____
Риси характеру: _____
_____
_____
_____
_____
_____

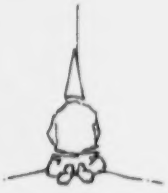

Вправа 6. Учительська астропрогноза

Прочитай подані нижче гороскопи для Скорпіона й Лева. Потім довідайся, під яким знаком зодіяка народився твій учитель/народилася твоя вчителька. Напиши його/її гороскоп на наступний тиждень.

СКОРПІОН
(23 жовтня - 21 листопада)

Сьогодні Венера, планета згоди й гармонії, грає важливу ролю в кар'єрі Скорпіона. Це добрий тиждень для того, щоб узяти на себе нові обов'язки. Кажіть собі, що ви здібніші, ніж ваші співробітники. Важливі люди відчують, що це дійсно так. Створіть добре враження, і ваші мрії щодо кар'єри здійсняться.

ЛЕВ
(23 липня - 22 серпня)

Цього тижня зорі перешкоджають вам зосередитися на важливих справах. Краще відкласти всі завдання, іспити та проєкти. Піднесення почуття самовартости у вівторок і середу допоможе продукувати блискучі ідеї. В особистому житті все складається добре. Під час вікенду на вас чекає надзвичайна любовна пригода.

Учительський гороскоп

Знак зодіяка: _____

Астропрогноза: _____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

Вправа 7. Натура тварин

А. Прочитай статтю про тварин. Потім прочитай тваринний гороскоп.

НЯВ-ГАВ ГОРОСКОП

Чому папуга ввесь час намагається дзьобнути свого господаря? Навіщо кицька порвала фіранки на вікні? Хто винен у тому, що песик погриз крісло? Ти чи песик? Мама все одно буде сердитися, від неї дістанеться і тобі, і йому.

Але винні у всьому... зорі. Новозеляндські астрологи стверджують, що на всіх тварин — на акваріумних рибок, котів, собак, папуг — впливають знаки, під якими вони народилися. Отож, вибираючи собі цуценя чи кошеня, пам'ятай таке.

Усі тварини, народжені під знаком ДІВИ (23 серпня - 22 вересня), дуже дисципліновані, їх легко дресирувати. Вони незалежні, добре захищають своїх господарів. Собаки цього знаку — надійні охоронці.

Під знаком ТЕРЕЗИ (23 вересня - 22 жовтня) народжуються прекрасні співочі птахи. Усі тварини мають дуже гарну привабливу зовнішність.

Тварини-СКОРПІОНИ (23 жовтня - 21 листопада) і ВОДОЛІЇ (20 січня - 18 лютого) не люблять дисципліни. Вони мають велику силу волі, роблять те, що хочуть, їм байдуже, чого хочеш ти. Скорпіон ніколи не пробачить тому, хто завдав йому болю чи погано з ним повівся. У нього така ж довга пам'ять, як і в слона. Тож не бий свого песика чи кицю, не кричи на них.

СТРІЛЬЦІ (22 листопада - 21 грудня) гарно поводяться під час подорожей — тож сміливо можеш брати свого улюбленця в мандрівку. Під цим знаком народжуються майбутні «артисти» цирку — їх легко дресирувати. Але собаки-стрільці не люблять повідка.

BEST COPY AVAILABLE

КОЗЕРОГИ (22 грудня - 19 січня) здатні на ніжні почуття. Заохочуй їх словом, грою, гостинцем — і вони зроблять усе, що забажаєш.

Собаки-**ОВНИ** (21 березня - 19 квітня) можуть досягти гарних успіхів у навчанні, бо мають високий змагальний інстинкт. Ще одна риса, притаманна їм, — вірність. Але вони можуть набриднути своєю надмірною невичерпною енергією, тож варто з ними часто гуляти.

Коти-**ТЕЛЬЦІ** (20 квітня - 20 травня) люблять поніжитися на красивих подушках — їх приваблює розкіш. Але їх треба остерігатися, бо вони також люблять бути господарями.

Тварини-**БЛИЗНЮКИ** (21 травня - 20 червня) дуже активні. Вони постійно перебувають у русі, усім цікавляться, всюди встромлюють свою морду чи дзьоб. Якщо кицька рве фіранки — значить, народилася під цим знаком.

Рибки-**РАКИ** (21 червня - 22 липня) мають яскраве забарвлення. Усі тварини цього знаку дуже емоційні й нервові.

Тваринам-**ЛЕВАМ** (23 липня - 22 серпня) притаманні, як і належить, царські риси. Вони народжені переможцями, тож на всіляких виставках отримують медалі. Вони люблять погратися, але багато сплять.

Б. Кажуть, що характер тварини може залежати від того, коли вона народилася. Подивись на рисунки тварин і виріш, під яким знаком зодіяка кожна з них народилася. Подай її риси характеру.

☆Тварина☆	☆Знак зодіяка☆	☆Риси характеру☆
Приклад	*Рак*	*емоційні* *нервові*
1.		
2.		
3.		
4.		

5. 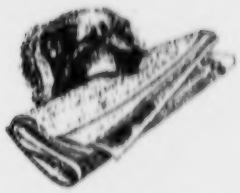

6.

7.

8.

9.

В. Твоє завдання — купити домашню тваринку наступним особам: бабі, дядькові Федорові, молодшій сестричці та особі, яку ти не любиш. Підбери тваринку з відповідним характером за допомогою тваринного гороскопу на 31-32 сторінках. Напиши внизу, яку тваринку й під яким знаком зодіяка ти радив би/радила б для кожної особи. Поясни, чому це добрий вибір.

	Особа	Де живе	Тваринка	Знак зодіяка	Чому це добрий вибір
Приклад	*старший брат*	*у студентському гуртожитку*	*кіт*	*Телець*	▪ *любить змагатися й вигравати* ▪ *любить довго спати*
1.	баба	у будинку для пенсіонерів			
2.	дядько Федір	на фармі			
3.	молодша сестричка	у хаті			
4.	особа, яку ти не любиш	у пивниці			

Г. А тепер вибери тваринку для себе! Опиши її риси характеру. Нарисуй її портрет у рамці.

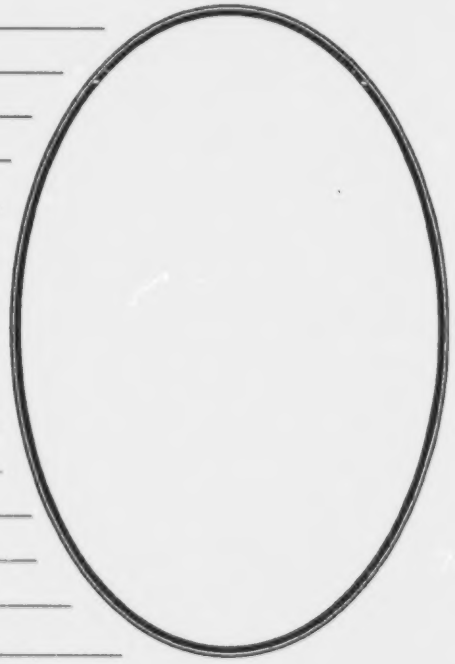

Вправа 8. У кого ти вдався/вдалася?

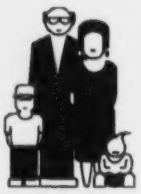

А. Подумай, як виглядають члени твоєї родини. Постав знак (✓) поруч тих рис зовнішности, які найкраще описують їх і тебе. Потім докінчи подане внизу речення.

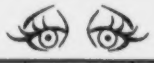

Риси зовнішности	Я	Мама	Тато	Баба	Дід
чорні очі					
сині очі					
карі очі					
зелені очі					
великі очі					
маленькі очі					
_____ очі					
просте волосся					
кучеряве волосся					
чорне волосся					
біляве волосся					
русяве волосся					
_____ волосся					
лисий/а					
високий/а на зріст					
низький/а на зріст					
середній/я на зріст					
довгий ніс					
короткий ніс					
кирпатий ніс					
широкий ніс					
гострий ніс					
ясна шкіра					
темна шкіра					
веснянкувата шкіра					
тонкі уста					
повні уста					

Зовнішнім виглядом я вдався/вдалася в _____.

Б. Тепер подумай, як поводяться члени твоєї родини. Постав знак (✓) поруч тих рис характеру, які найкраще описують їх і тебе. Потім докінчи подане внизу речення.

Риси характеру	Я	Мама	Тато	Баба	Дід
жвавий/а					
упертий/а					
завзятий/а					
балакучий/а					
владний/а					
реалістичний/а					
оригінальний/а					
відвертий/а					
вдячний/а					
працьовитий/а					
ледачий/а					
брехливий/а					
лагідний/а					
хитрий/а					
щирий/а					
розумний/а					
терплячий/а					
спокійний/а					
заздрісний/а					
гордий/а					
безсовісний/а					
сварливий/а					
музикальний/а					
вірний/а					
щедрий/а					
вимогливий/а					
суворий/а					
веселий/а					
боязкий/а					
нервовий/а					
самовпевнений/а					
цікавий/а					
жартівливий/а					
прикрий/а					
нудний/а					
винахідливий/а					
матеріялістичний/а					

Характером я вдався/вдалася в _____.

Вправа 9.

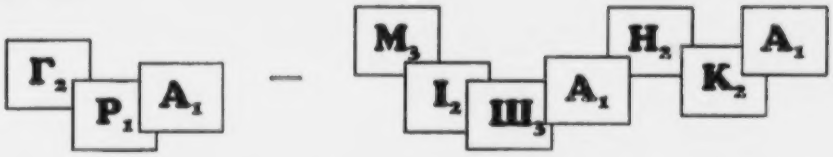

Розшифруй слова у клітинках. Запиши їх на лініях під клітинками. У розшифрованих словах підрахуй очки. За кожне слово з 8 літер додай 50 очок. Якщо ти правильно розшифруєш усі слова за одну хвилину, помнож свою суму на три, а якщо ти розшифруєш їх за дві хвилини — помнож суму на два. Якщо ти розшифруєш усі слова за три хвилини, твоя сума буде 217 очок.

Очки

1. О1 Г2 К2 О1 С1 О1 П1 Р1

_____ _____

2. П1 К2 Л1 Т1 І1 О1

_____ _____

3. Л1 Д1 Т1 Я1 М1 О1 А1 О1

_____ _____

(це слово має подвійну вартість)

4. С1 І1 В1 О1 С1 Ь4 Т1

_____ _____

5. З1 А1 А1 В1

_____ _____

6. Ч4 Я1 О1 Д1 А1 Л1 Д1 Г1

_____ _____

7. К2 А1 С1 И2 Л1 К2

_____ _____

Твої очки: _____

Вправа 10. Позитивні й негативні риси характеру

А. Які риси характеру, на твою думку, є позитивні, а які негативні? Постав знак (✓) у відповідному стовпчику поруч кожної риси характеру.

Риси характеру	Позитивна риса ☺	Негативна риса ☹
1. Уміти прощати людям їхні провини		
2. Не запрошувати до себе гостей		
3. Бути чесним		
4. Брати відповідальність за свої вчинки		
5. Бути балакучим		
6. Завжди бути реалістом		
7. Спокійно вести себе у складній ситуації		
8. Казати, що все тебе нудить		
9. Любити тварин		
10. Дбати про своїх рідних		
11. Не повертати позичені речі		
12. Обвинувачувати інших за свої помилки		
13. Завдавати клопіт іншим		
14. Бути брехливим		
15. Не виконувати своїх обіцянок		
16. Хвалити інших		
17. Завжди висловлювати свої думки про все		
18. Бути вірним другом/вірною подругою		
19. Завжди бути в доброму настрої		
20. Уміти швидко розв'язувати проблеми		

Б. У групах із 3-4 осіб порівняйте свої відповіді. Поруч кожної риси характеру напишіть, скільки членів вашої групи вважали дану рису позитивною, а скільки — неґативною. В останньому стовпчику позначте, чи більшість членів групи вважали дану рису позитивною, чи неґативною.

Риси характеру	Число позитивних відповідей ☺	Число неґативних відповідей ☹	Рішення більшости ☺	☹
Наприклад: Довго гніватися	*1*	*3*		✓
1. Уміти прощати людям їхні провини				
2. Не запрошувати до себе гостей				
3. Бути чесним				
4. Брати відповідальність за свої вчинки				
5. Бути балакучим				
6. Завжди бути реалістом				
7. Спокійно вести себе у складній ситуації				
8. Казати, що все тебе нудить				
9. Любити тварин				
10. Дбати про своїх рідних				
11. Не повертати позичені речі				
12. Обвинувачувати інших за свої помилки				
13. Завдавати клопіт іншим				
14. Бути брехливим				
15. Не виконувати своїх обіцянок				
16. Хвалити інших				
17. Завжди висловлювати свої думки про все				
18. Бути вірним другом/вірною подругою				
19. Завжди бути в доброму настрої				
20. Уміти швидко розв'язувати проблеми				

В. Тепер з усією клясою підрахуйте індивідуальні відповіді учнів. Упишіть у подану нижче схему, скільки учнів вважали кожну рису характеру позитивною, а скільки — неґативною. В останньому стовпчику позначте, чи більшість учнів вважали дану рису позитивною, чи неґативною.

Риси характеру	Число позитивних відповідей ☺	Число негативних відповідей ☹	Рішення більшости ☺	☹
Наприклад: Довго гніватися	*5*	*11*		✓
1. Уміти прощати людям їх провини				
2. Не запрошувати до себе гостей				
3. Бути чесним				
4. Брати відповідальність за свої вчинки				
5. Бути балакучим				
6. Завжди бути реалістом				
7. Спокійно вести себе у складній ситуації				
8. Казати, що все тебе нудить				
9. Любити тварин				
10. Дбати про своїх рідних				
11. Не повертати позичені речі				
12. Обвинувачувати інших за свої помилки				
13. Завдавати клопіт іншим				
14. Бути брехливим				
15. Не виконувати своїх обіцянок				
16. Хвалити інших				
17. Завжди висловлювати свої думки про все				
18. Бути вірним другом/вірною подругою				
19. Завжди бути в доброму настрої				
20. Уміти швидко розв'язувати проблеми				

Г. Уживаючи результати з частини «В», зроби діяграму. Познач чорним стовпчиком, скільки учнів вважали кожну рису характеру позитивною, а скільки — неґативною.

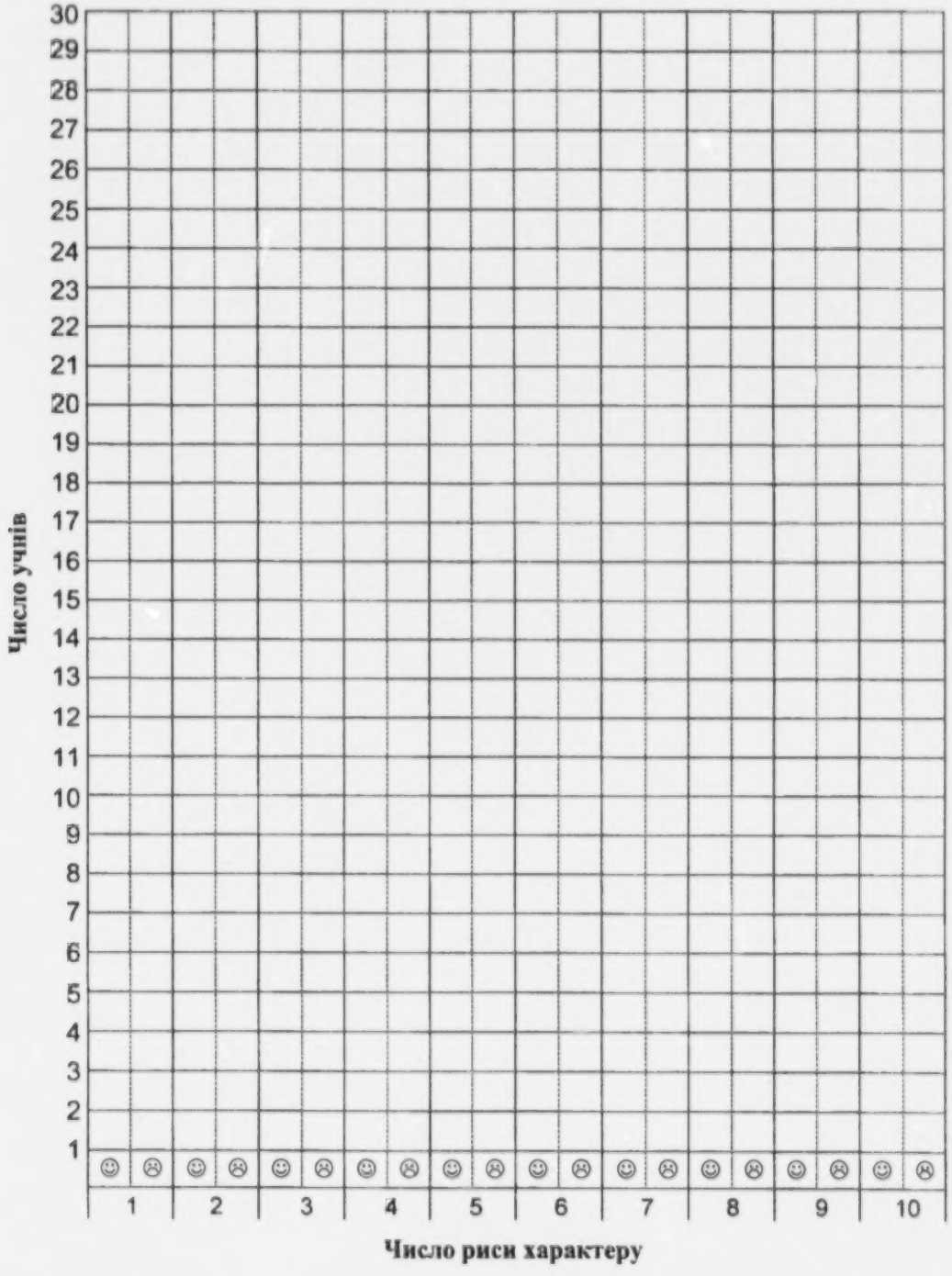

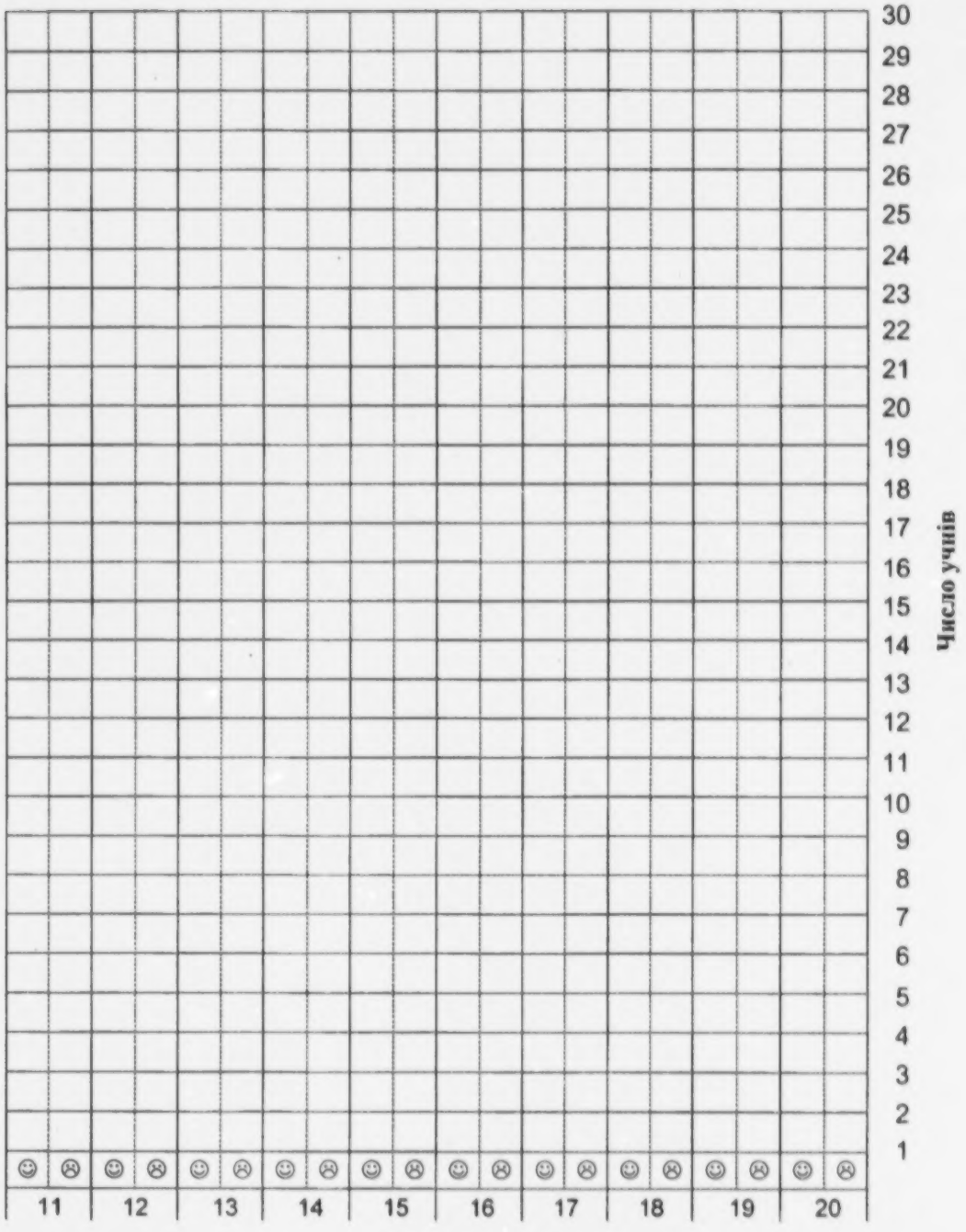
30
29
28
27
26
25
24
23
22
21
20
19
18
17
16
15
14
13
12
11
10
9
8
7
6
5
4
3
2
1
Число учнів
11
12
13
14
15
16
17
18
19
20
Число риси характеру

Ґ. Назви інші позитивні й неґативні риси характеру.

Позитивні риси характеру

Негативні риси характеру

Напиши, яку нову позитивну рису ти хотів би/хотіла б побачити в характері твого найближчого друга/твоєї найближчої подруги. Поясни чому.

Напиши, яка неґативна риса в характері твого найближчого друга/твоєї найближчої подруги тобі найбільше докучає. Поясни чому.

Вправа 11. Щира розмова

А. Дай щирі відповіді на наступні запитання.

1. Які риси свого характеру ти вважаєш позитивними?

2. Які риси свого характеру ти вважаєш негативними?

3. Які риси характеру ти хотів би/хотіла б виховати в собі?

4. Яких рис свого характеру ти хотів би/хотіла б позбутися?

5. Яким/якою ти уявляєш себе через 20 років?

Б. У групах або з усією клясою виріште й напишіть, які риси характеру повинні мати наступні особи:

1.	лікар	
2.	учитель	

3.	продавець	
4.	директор банку	
5.	тесляр	
6.	фармер	
7.	актор	
8.	офіціянт	
9.	водопровідник	
10.	винахідник	

Вправа 12. Які вони?

За допомогою словника наприкінці цього зошита напиши по кілька прикметників, які описали б характер кожної особи.

1.

2.

3.

4.

Вправа 13. Сором'язливий

— Я не проти купання, але я не люблю бути голим…

А. Постав знак (✓) поруч прикметників, які описують «сором'язливого» хлопчика.

_____ упертий	_____ голий
_____ оригінальний	_____ брудний
_____ хоробрий	_____ заздрісний
_____ хитрий	_____ музикальний
_____ жартівливий	_____ прикрий

Б. Постав знак (✓) поруч прикметників, які описують маму.

_____ терпляча	_____ ледача
_____ горда	_____ розгублена
_____ спокійна	_____ розумна
_____ щаслива	_____ вимоглива
_____ сувора	_____ матеріялістична

Вправа 14. Скажи одним словом

Напиши число слова біля його значення. Якщо потрібно, перевір значення слів у словнику.

ЧИСЛО	ЗНАЧЕННЯ	СЛОВО
Приклад: 2	*не знати, що робити*	1. брехня
	звичайний, неоригінальний	*2. розгубитися*
	пояснювати свої вчинки	3. совість
	крики, шум, гамір	4. клопіт
	комфортабельний, вигідний	5. антикварний
	неспокій, хвилювання, турбота	6. ідея
	сердечний, добрий, відвертий	7. жвавий
	неправда, вигадки, плітки	8. упертий
	рухливий, повний енергії	9. помічати
	думка, задум, намір	10. коштовний
	почуття моральної відповідальности	11. вимогливий
	старовинний і цінний	12. галас
	чистота, лад, усе на місці	13. працьовитий
	бачити, сприймати зором	14. лагідний
	який багато вимагає	15. виправдуватися
	нецікавий, одноманітний	16. зручний
	звиклий до праці, роботящий	17. записка
	спокійний, ніжний, ласкавий	18. нудний
	який робить усе по-своєму	19. порядок
	дуже цінний, дорогий	20. банальний
	коротенький лист	21. щирий
	відчути страх	22. злякатися

Вправа 15. Створи нові слова

А. З поданих прикметників створи прислівники і, де можливо, іменники й дієслова. Потім напиши речення з новоствореними словами.

	ЧАСТИНА МОВИ	РЕЧЕННЯ
Приклад	*Прикметник (який? яка? яке? які?)* ▫ *милосердний, -а, -е, -і*	*Милосердна вчителька не вислала Степана до директора.*
	Прислівник (як?) ▫ *милосердно*	*Він милосердно допоміг бідній родині харчами.*
	Іменник (хто? що?) ▫ *милосердя*	*Милосердя завжди високо цінилося в українському народі.*
	Дієслово (що робити?) ▫ *милосердитися*	*Марія милосердилася над бездомними котами й годувала їх.*

1.	**Прикметник (який? яка? яке? які?)** ▫ упертий, -а, -е, -і	
	Прислівник (як?) ▫	
	Іменник (хто? що?) ▫	
	Дієслово (що робити?) ▫	

2.	**Прикметник (який? яка? яке? які?)** ▫ реалістичний, -а, -е, -і	
	Прислівник (як?) ▫	
	Іменник (хто? що?) ▫	
	Дієслово (що робити?) ▫	

3.

Прикметник (який? яка? яке? які?) ❑ **лагідний, -а, -е, -і**	
Прислівник (як?) ❑	
Іменник (хто? що?) ❑	
Дієслово (що робити?) ❑	

4.

Прикметник (який? яка? яке? які?) ❑ **заздрісний, -а, -е, -і**	
Прислівник (як?) ❑	
Іменник (хто? що?) ❑	
Дієслово (що робити?) ❑	

5.

Прикметник (який? яка? яке? які?) ❑ **щирий, -а, -е, -і**	
Прислівник (як?) ❑	
Іменник (хто? що?) ❑	
Дієслово (що робити?) ❑	

6.

Прикметник (який? яка? яке? які?) ❑ **терплячий, -а, -е, -і**	
Прислівник (як?) ❑	
Іменник (хто? що?) ❑	
Дієслово (що робити?) ❑	

7.

Прикметник (який? яка? яке? які?) ❑ **вдячний, -а, -е, -і**	
Прислівник (як?) ❑	
Іменник (хто? що?) ❑	
Дієслово (що робити?) ❑	

8.

Прикметник (який? яка? яке? які?) ❑ **відвертий, -а, -е, -і**	
Прислівник (як?) ❑	
Іменник (хто? що?) ❑	
Дієслово (що робити?) ❑	

9.

Прикметник (який? яка? яке? які?) ❑ **жвавий, -а, -е, -і**	
Прислівник (як?) ❑	
Іменник (хто? що?) ❑	
Дієслово (що робити?) ❑	

10.

Прикметник (який? яка? яке? які?) ❑ **нудний, -а, -е, -і**	
Прислівник (як?) ❑	
Іменник (хто? що?) ❑	
Дієслово (що робити?) ❑	

11.

Прикметник (який? яка? яке? які?) ❑ **оригінальний, -а, -е, -і**	
Прислівник (як?) ❑	
Іменник (хто? що?) ❑	
Дієслово (що робити?) ❑	

12.

Прикметник (який? яка? яке? які?) ▫ **вимогливий, -а, -е, -і**	
Прислівник (як?) ▫	
Іменник (хто? що?) ▫	
Дієслово (що робити?) ▫	

Б. Вибери ще два слова й напиши по чотири речення, уживаючи кожне слово як прикметник, прислівник, іменник і дієслово.

1. [redacted]
(слово)

Прикметник: _____

_____

Прислівник: _____

_____

Іменник: _____

_____

Дієслово: _____

_____

2. [redacted]
(слово)

Прикметник: _____

_____

Прислівник: _____

_____

Іменник: _____

_____

Дієслово: _____

_____

Вправа 16. Знайди антоніми

А. До прикметників у першому стовпчику знайди антоніми в другому стовпчику. Упиши антоніми на лініях поруч прикметників.

Наприклад: високий	*низький*	повільний
1. милосердний		*низький*
2. працьовитий		відважний
3. жвавий		цікавий
4. балакучий		лагідний
5. боязкий		жорстокий
6. реалістичний		брехливий
7. нудний		ледачий
8. чесний		банальний
9. сварливий		мовчазний
10. оригінальний		фантастичний

Б. Напиши речення з поданими вище антонімічними парами так, щоб обидва слова були в одному реченні. Поясни один з антонімів прикладом.

Антонімічні пари		Речення
молодий	*старий*	*Володимир ще молодий, а його дід Сергій уже старий. Дідові 92 роки.*

BEST COPY AVAILABLE

Вправа 17. Місцевий відмінок

Запам'ятай!

Коли відповідаємо на запитання *На (у/в, при) кому?* або *На (у/в, при) чому?*, уживаємо місцевий відмінок. Наприклад:

На кому ти бачила гарні джинси?
дівчина — на дівчині
Софія — на Софії
хлопчик — на хлопчику (-ові)
Андрій — на Андрієві
батько — на батькові
учитель — на вчителеві
ковбой — на ковбоєві
учні — на учнях
руки — на руках

На чому лежали нові сорочки?
полиця — на полиці
шафа — на шафі
хідник — на хіднику
килим — на килимі
крісло — на кріслі
подвір'я — на подвір'ї
ліжко — на ліжку
крісла — на кріслах
полиці — на полицях

У чому ви знайшли ці гроші?
торбинка — у торбинці
вухо — у вусі
гаманець — у гаманці
книга — у книзі
озеро — в озері
словник — у словнику (-ові)
торбинки — у торбинках
гаманці — у гаманцях
кишені — у кишенях

У котрому місяці ви народилися?
жовтень — у жовтні
лютий — у лютому

При чому ти сидиш?
стіл — при столі
кухня — при кухні
дерево — при дереві
дерева — при деревах
кухні — при кухнях

Упиши подані нижче слова у відповідні речення. Не забудь поставити слова в місцевому відмінку.

♦ ваза	♦ їдальня	♦ лазничка	♦ печера	♦ спальня
♦ вітальня	♦ канапа	♦ липень	♦ підлога	♦ спортзаля
♦ в'язниця	♦ кошик	♦ лютий	♦ ліжко	♦ університет
♦ грудень	♦ крамниця	♦ молодята	♦ січень	♦ церква
♦ дорога	♦ кухня	♦ паркан	♦ словник	♦ червень

Наприклад: Мій тато вчитель. Він працює у школі.

1. Моя мама — професор. Вона працює в _____.
2. Степанів знак зодіяка — Рак. Це означає, що він народився в _____ або в _____.
3. Ми дивимося на телевізор у _____.
4. Наші гості їдять у _____.
5. Ми молимося в _____ щонеділі.
6. Пташка сидить на _____ й голосно співає.
7. Доглядачка лежить на _____ та слухає новий компакт-диск.
8. Деякі українці святкують Різдво в _____, а інші — у _____.
9. Моя ковдра лежить на _____ у _____.
10. Кошик колись стояв у _____, а тепер він стоїть на _____ в _____.
11. Зів'ялі квіти стоять у кришталевій _____.
12. На _____ були красиві вінки з барвінку.
13. Задоволені батьки зустрінули своїх дітей у _____.
14. Я знайшов значення того слова у _____.
15. Діти терпляче стояли при _____ й чекали на автобус.
16. У Великодньому _____ лежала посвячена їжа.
17. Злодії не розуміють, чому вони мусять так довго мучитися у _____.
18. У _____ ми святкуємо День святого Валентина.
19. Детективи знайшли в _____ вкрадені антикварні речі.
20. При шкільній _____ було чути крик і галас.

Вправа 18. Підбери прийменники

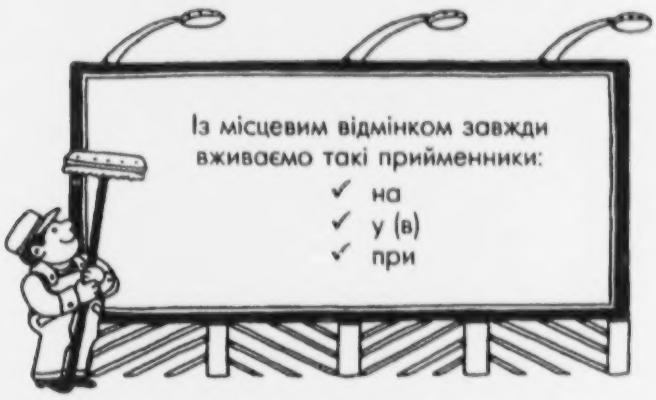

Упиши в речення відповідні прийменники.

1. Зевс сидів _____ троні, а навколо нього стояли причепурені птахи.
2. Люди, що народилися _____ січні, дуже відповідальні й вимогливі.
3. Професор Бернард усе життя працював _____ Альбертському університеті.
4. Сокіл, який сидів у князя _____ руці, змахнув крильми й розлив усю воду.
5. Каменяр спав _____ гарних м'яких подушках і перинах.
6. Треба міцно затиснути чародійний зуб _____ лівому кулаку.
7. _____ загадках ми говоримо про предмети у прихованій формі.
8. Сірко дрімав під кущем рож, який ріс _____ стежці.
9. Дружницький відімкнув двері й почув _____ квартирі чиїсь кроки.
10. _____ поліційній станції нудився без діла начальник поліції.
11. Софія та Орест сиділи _____ столі та слухали Дмитрову розповідь про зуб акули.
12. Княже, _____ джерелі лежить змія!
13. Маруся їхала _____ візку й весело махала батіжком.
14. Стіл із програмою концерту стояв _____ вході до залі.
15. _____ дорозі до села росли високі тополі.

Вправа 19. Кросворд

Розв'яжи кросворд.

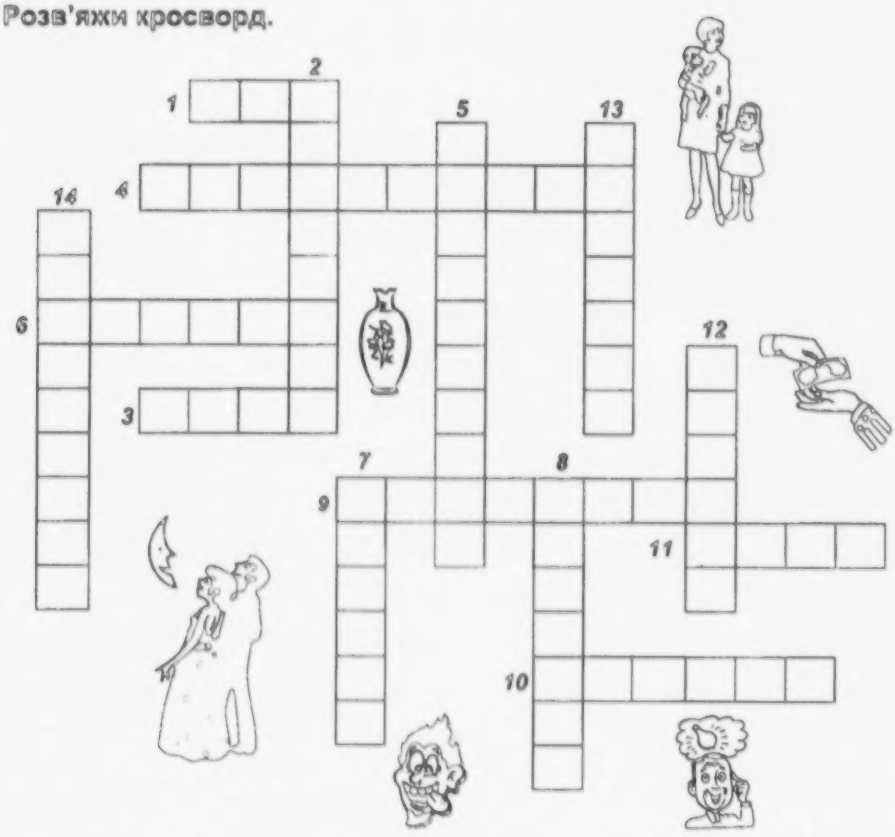

По горизонталі		По вертикалі	
1	безладне звучання різних звуків	2	наречений і наречена
3	посудина для квітів або для прикраси	5	малюнок, який зображує когонебудь у смішному вигляді
4	жінка, яка доглядає дітей	7	який має високу думку про себе
6	плата за працю	8	моральна відповідальність за свою поведінку
9	астрологічний опис характеру людини	12	турбота, неспокій
10	відбиті шматки чогонебудь твердого	13	клаптик паперу, на якому щось написано
11	думка про щонебудь	14	несподівано, непередбачено

Вправа 20. Так чи ні?

Прочитай речення та обведи колом правильну відповідь — «Так» або «Ні». Якщо відповідь «Ні», то впиши правильний прикметник у прямокутнику «а». Потім, якщо можливо, зміни прикметники у прямокутнику «а» на дієслова та впиши їх у прямокутнику «б».

Наприклад:

***Мовчазна** людина — це людина, яка багато говорить.* Так (Ні)

(а) *балакуча* (б) *балакати*

1. **Брехлива** людина — це людина, яка говорить неправду. Так Ні

(а) (б)

2. **Вимоглива** людина — це людина, яка відчуває вдячність за добро. Так Ні

(а) (б)

3. **Владна** людина — це людина, яка все робить по-своєму. Так Ні

(а) (б)

4. **Кирпата** людина — це людина, яка має короткий, задертий догори ніс. Так Ні

(а) (б)

5. **Завзята** людина — це людина, яка злиться, якщо хтось є кращий за неї. Так Ні

(а) (б)

6. **Балакуча** людина — це людина, яка робить добрі діла для інших. Так Ні

(а) (б)

7. **Нудна** людина — це нецікава людина. Так Ні

(а) (б)

8. **Реалістична** людина — це людина, яка має почуття моральної відповідальности. Так Ні

(а) (б)

9. **Банальна** людина — це людина, яка відрізняється від інших. Так Ні

(а) (б)

10. **Сварлива** людина — це людина, яка не любить сперечатися. Так Ні

(а) (б)

11. **Безвільна** людина — це людина, яка не може самостійно щось зробити. Так Ні

(а) (б)

12. **Уперта** людина — це людина, яку легко в чомусь переконати. Так Ні

(а) (б)

13. **Милосердна** людина — це енергійна та жвава людина. Так Ні

(а) (б)

14. **Вимоглива** людина — це людина, яка багато вимагає. Так Ні

(а) (б)

15. **Фантастична** людина — це звичайна, неоригінальна людина. Так Ні

(а) (б)

Вправа 21. Урівноваження

Чи знаєш, що таке вага? А рівновага? Як пояснимо тоді слово *урівноваження?* Урівноважена людина володіє собою й не діє під впливом хвилевих емоцій образи, гніву чи розпачу. Уміння володіти своїми емоціями потрібне в співжитті з іншими. Урівноваження потрібне в скрутних, небезпечних чи нагаях випадках.

А. Прочитай подані внизу ситуації, де потрібно бути урівноваженим/ урівноваженою. Подумай, що ти зробив би/зробила б у кожному випадку.

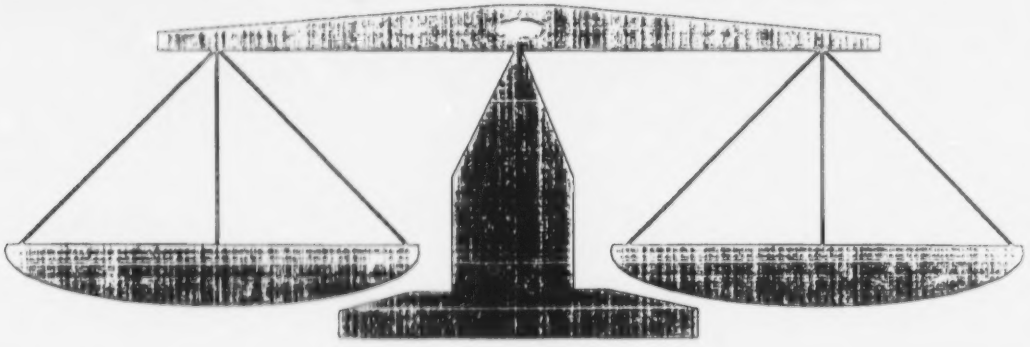

Перша ситуація	Друга ситуація	Третя ситуація
Ти поспішаєш до наступної кляси й випадково вдаряєш Петра — добре знаного за його бурхливу поведінку й за те, що він часто вибухає через найменші причини. Він пхає тебе під стіну й погрожує: «Дістань собі сильніші окуляри, щоб ти краще бачив, куди йдеш!» Ти повинен/ повинна: *а) штовхнути його, щоб показати, що ти не нюня* *б) перепросити його й відійти* *в) сказати йому, щоб він зачіпався з інтелектуально рівними собі суперниками, такими як, наприклад, осли.*	Андрій живе в гуртожитку з не дуже спокійними студентами. Він приходить до своєї кімнати стомлений і перестуджений. Він хоче заснути, але його сусіди починають чергову вечірку з галасом і голосною музикою. Андрій повинен: *а) погрюкати в стіну й голосно на них накричати* *б) викликати поліцію* *в) зчинити пожежу в коридорі* *г) спокійно попросити їх поводитися тихше.*	Іванка купила харчі й вийшла надвір. Раптом вона помітила, що їй дали здачу неправильно. Вона повертається до крамниці, але касир запевняє, що він дав їй здачу правильно й відмовляється повернути решту грошей. Іванка повинна: *а) погрозити, що вона поскаржиться власникові крамниці* *б) голосно переконувати касира, що це його вина, що він неправильно порахував* *в) спокійно признатися, що це її вина, що вона не порахувала здачі біля каси.*

BEST COPY AVAILABLE

Четверта ситуація	П'ята ситуація	Шоста ситуація
Остап — новий учень у школі й ще не має товаришів. Щодня під час обіду один хлопець підходить до нього, вибиває йому тацу з рук і Остапів обід опиняється на підлозі. Одного дня цей хлопець штовхає Остапа в кут і вимагає, щоб той віддав йому свої гроші. Остап повинен: *а) сказати задираці, що він більше не буде цього терпіти й поскаржиться директорові* *б) віддати йому свої гроші* *в) заплющити очі й міцно вдарити хлопця кулаком у ніс.*	Яра стоїть у черзі до каси, щоб заплатити за джинси, які вона собі вибрала. Якийсь чоловік стає перед нею й починає кричати на продавницю та грозити їй. Яра підозріває, що чоловік п'яний або під впливом наркотиків, і їй стає страшно. Яра повинна: *а) покласти джинси, вийти з крамниці й повернутися, коли чоловік вийде* *б) залишитися в крамниці й мовчки чекати на свою чергу* *в) спокійно попросити чоловіка, щоб він став ззаду черги й чекав так, як усі.*	Твій товариш працює на твоєму комп'ютері й помилково викидає потрібний тобі системний файл. Тепер ти не можеш нічого надрукувати й не знаєш, як знайти викинутий файл. Ти повинен/повинна: *а) попросити його відійти від комп'ютера та сказати, що більше ніколи не дозволиш йому ним користуватися* *б) сказати, що це нічого й що ти направиш комп'ютер пізніше* *в) сказати йому, що ти викличеш майстра, за якого він повинен допомогти тобі заплатити.*

Б. Вибери одну з поданих розв'язок до кожної ситуації. Поясни, чому ти вважаєш, що це найкраща розв'язка.

Перша ситуація

Розв'язка: _____

Пояснення: _____

_____

_____

Друга ситуація

Розв'язка: _____

Пояснення: _____

_____

_____

Третя ситуація

Розв'язка: _____

Пояснення: _____

_____

_____

Четверта ситуація

Розв'язка: _____

Пояснення: _____

_____

_____

П'ята ситуація

Розв'язка: _____

Пояснення: _____

_____

_____

Шоста ситуація

Розв'язка: _____

Пояснення: _____

_____

_____

СЛОВНИК

антикварний, -а, -е, -і *(прикметник)* — старовинний і цінний.
Ця срібна виделка з п'ятнадцятого сторіччя — ***антикварна*** річ.
(антиквар)

балакучий, -а, -е, -і *(прикметник)* — який любить багато говорити.
Моя ***балакуча*** сестра розмовляє по телефону цілими годинами.
(балакун/балакуха; балакати; балаканина)

банальний, -а, -е, -і *(прикметник)* — звичайний, неоригінальний.
Цей фільм дуже ***банальний***. Я з самого початку знав, чим він закінчиться.
(банальність; банально)

безвільний, -а, -е, -і *(прикметник)* — який не має волі, не може самостійно щось зробити або вирішити; нерішучий.
Безвільний Орест робить усе, що йому говорить Андрій.
(безвілля; безвільно)

безладдя *(іменник)* — брак будь-якого ладу, порядку, системи.
Ніну нервувало ***безладдя*** в Галининій кімнаті, і вона почала прибирати.
(безладний, -а, -е, -і; безладно)

брехати *(дієслово)* — говорити неправду.
Дітей учать ніколи не ***брехати*** й завжди говорити правду.
(брехун/брехунка; брехливо; брехня; брехливий, -а, -е, -і)

ваза *(іменник)* — різної форми посудина, що використовується для квітів, овочів, солодощів або як декоративна річ.
На столі стояла кришталева ***ваза*** з квітами.

вдячний, -а, -е, -і *(прикметник)* — який відчуває вдячність до когонебудь за допомогу, чи за зроблене добро.
Хворий був ***вдячний*** лікареві за ліки.
(вдячність; вдячно)

вимогливий, -а, -е, -і *(прикметник)* — який багато вимагає; який не задовольняється чимнебудь.

Наш ***вимогливий*** учитель хоче, щоб усі учні добре вчилися й були дисципліновані.

(вимогливість; вимогливо)

вина *(іменник)* — відповідальність за поганий вчинок або злочин.

Це твоя ***вина***, що я не маю чим писати, бо ти загубив моє перо!

(винний, -а, -е, -і; винити)

випадково *(прислівник)* — несподівано; непередбачено; ненавмисне.

Дитина ***випадково*** розлила виноградний сік на білий килим.

(випадковий, -а, -е, -і; випадок)

виправдовуватися *(дієслово)* — пояснювати свою невинність.

Мати сварила дочку за те, що вона не помила посуд. Дочка ***виправдовувалася***, що не мала часу.

(виправдання; виправданий, -а, -е, -і)

відвертий, -а, -е, -і *(прикметник)* — який щиро виявляє свої почуття й думки; правдивий.

Оксана дуже ***відверта*** дівчина. Вона завжди говорить те, що думає.

(відвертість; відверто)

владний, -а, -е, -і *(прикметник)* — який нав'язує свою волю іншим; який підкоряє собі; рішучий.

Князь Святослав був ***владним*** і могутнім; вороги боялися його.

(владність; владно)

галас *(іменник)* — безладне звучання багатьох голосів; крики; гамір.

Перед лекцією у клясі був сильний ***галас***.

(галасувати; галасування; галасливо; галасливий, -а, -е, -і)

гаразд *(прислівник)* — добре; у порядку; як слід.

Сильний вітер пошкодив сусідську хату, але в нас було все ***гаразд***.

гороскоп *(іменник)* — астрологічна таблиця, де описують характер людини та пророкують її долю й майбутні події.

Я люблю читати в журналі свій ***гороскоп*** і знати, що мене очікує цього місяця.

доглядач/ка *(іменник)* — людина, яка пильнує когонебудь.

Батьки поїхали в кіно, а дітей залишили з ***доглядачем***.

(доглядати; догляд; доглянутий, -а, -е, -і)

жвавий, -а, -е, -і *(прикметник)* — енергійний, рухливий, швидкий.

Мій маленький брат дуже ***жвавий***. Він увесь час бігає та скаче.

(жвавість; жваво)

забагато *(прислівник)* — більше, ніж треба чи можна.

Він ***забагато*** їсть і це нездорово.

завзятий, -а, -е, -і *(прикметник)* — дуже діяльний, енергійний; який із захопленням щось робить.

Богдан був дуже ***завзятий*** співак. Він зорганізував хор у школі.

(завзятість; завзято)

задоволений, -а, -е, -і *(прикметник)* — який має почуття приємности, втіхи від чогонебудь.

Борис був ***задоволений*** своєю оцінкою з української мови.

(задоволено; задоволення)

заздрісний, -а, -е, -і *(прикметник)* — який бажає мати те, що належить іншому.

Степан помітив ***заздрісні*** погляди товаришів, коли приїхав до школи новим автом.

(заздрість; заздрісно; заздрити)

записка *(іменник)* — клаптик паперу, на якому щось написано.

Мама залишила Лесі ***записку*** на столі, щоб вона почала готувати вечерю.

(записати; записаний, -а, -е, -і)

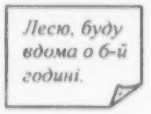

запросити *(дієслово)* — просити прийти кудинебудь чи до когось.

Сьогодні ввечері ми підемо до бабусі, бо вона ***запросила*** нас на вечерю.

(запрошення; запрошений, -а, -е, -і)

заслужити *(дієслово)* — заробити щонебудь своєю працею, вчинками, поведінкою.

Поліцист зловив убивцю й ***заслужив*** за це нагороду.

(заслужений, -а, -е, -і; заслуга; заслужено)

зателефонувати *(дієслово)* — подзвонити до когось.

Марко ***зателефонував*** батькам з України.

звинуватити *(дієслово)* — покласти вину на когонебудь за щось; вважати когось винним у чомусь.

Поліція ***звинуватила*** Степана в автомобільній катастрофі, бо він був п'яний.

(звинувач; звинувачений, -а, -е, -і; звинувачення)

згадати *(дієслово)* — відтворити в пам'яті події, обставини, образи з минулого.

Оленка часто ***згадувала*** свою подорож на Україну.

(згадка; згаданий, -а, -е, -і; згадано)

злякатися *(дієслово)* — відчути страх.

Продавець ***злякався***, побачивши ніж у руці злодія.

(зляканий, -а, -е, -і; злякано)

знаки зодіяка *(словосполучення)* — назви 12 сузір'їв, по яких астрологи вгадують характер людини.

Люди, які народилися між 20 квітнем і 20 травнем, народилися під ***знаком зодіяка***, що називається Телець.

(зодіякальний, -а, -е, -і)

зручний, -а, -е, -і *(прикметник)* — комфортабельний; приємний у користуванні; добре пристосований до чогонебудь.

Наше нове авто дуже ***зручне*** й гарне.

(зручність; зручно)

ідея *(іменник)* — думка; якийсь задум, намір, план.

Мій друг завжди має багато цікавих ***ідей***.

(ідейно; ідейний, -а, -е, -і)

карикатура *(іменник)* — малюнок, який зображує когонебудь або щонебудь у смішному вигляді.

У газеті часто друкують смішні ***карикатури*** наших політиків.

(карикатурний, -а, -е, -і; карикатурно; карикатурист)

кирпатий, -а, -е, -і *(прикметник)* — короткий, задертий догори ніс.

Лариса має такий самий ***кирпатий*** ніс, як її тато.

клопіт *(іменник)* — неприємність, турбота; неспокій.

Будеш мати ***клопіт***, коли сусід довідається, що ти розбив його вікно.

(клопітливий, -а, -е, -і; клопітно; клопотати)

коштовний, -а, -е, -і *(прикметник)* — дуже дорогий; цінний.

Тато подарував мамі на день народження дуже ***коштовний*** золотий перстень.

(коштовність; коштовно)

лагідний, -а, -е, -і *(прикметник)* — спокійний; тихий; ніжний.

Моя бабуся завжди ***лагідна*** зі мною й ніколи на мене не сердиться.

(лагідність; лагідніти; лагідно)

милосердний, -а, -е, -і *(прикметник)* — який робить добрі діла; який має добре серце.

Цей ***милосердний*** чоловік завжди допомагає бідним і хворим.

(милосердитися; милосердя; милосердно)

молодята *(іменник)* — наречений і наречена; молоде подружжя; молоді.

З церкви вийшли щасливі ***молодята***.

мучити *(дієслово)* — бути причиною чи джерелом страждань.

Дем'яна ***мучила*** совість доти, доки він не признався батькам, що він курить.

(мучений, -а, -е, -і; мука)

неприємність *(іменник)* — подія, випадок, обставини, що викликають у когось почуття незадоволення, незручности, прикрости.

Святочну атмосферу зіпсувала одна ***неприємність***.

(неприємний, -а, -е, -і; неприємно)

нудний, -а, -е, -і *(прикметник)* — нецікавий; одноманітний.

Іван поїхав додому, бо забава була дуже ***нудна***.

(нудно; нудитися)

обіймати *(дієслово)* — обхоплювати когонебудь руками, показуючи ніжність, дружбу, любов.

Мати ласкаво ***обійняла*** й поцілувала сина.

(обіймання; обійми; обійнятий, -а, -е, -і)

обіцяти *(дієслово)* — зобов'язуватися щось зробити; давати обіцянку комунебудь.

Мої батьки ***обіцяли***, що влітку ми поїдемо до Каліфорнії.

(обіцяний, -а, -е, -і; обіцянка)

оригінальний, -а, -е, -і *(прикметник)* — не такий, як інші; незвичайний.

Орися купила в Японії ***оригінальну*** вазу, якої ніхто тут ще не бачив.

(оригінал; оригінальність; оригінально)

охарактеризувати *(дієслово)* — описати, змалювати когонебудь або щонебудь.
Учитель ***охарактеризував*** Ярослава як доброго учня.
(охарактеризований, -а, -е, -і; охарактеризування)

перепросити *(дієслово)* — просити вибачення; вибачатися.
Учителька ***перепросила*** ученицю за те, що засоромила її у клясі.
(перепрошений, -а, -е, -і; перепрошення)

пізно *(прислівник)* — після звичайного, встановленого, потрібного часу; після певної години.
Батьки покарали їх за те, що вони ***пізно*** повернулися додому.
(пізній, -я, -є, -і)

платня *(іменник)* — плата за працю.
Вечорами Олеся доглядає дітей та одержує за це ***платню*** в сумі 5 долярів на годину.
(платити; платний, -а, -е, -і; платник)

повернути *(дієслово)* — віддати назад щонебудь узяте.
Соломія прочитала книжку й ***повернула*** її Христі.
(повернутий, -а, -е, -і; повернуто)

позичати *(дієслово)* — брати або давати щось у борг; брати або давати щось для тимчасового користування.
Андрій ***позичив*** у Марка цікаву книжку.
(позичений, -а, -е, -і; позичка; позичково)

помічати *(дієслово)* — сприймати щось зором чи слухом; відчувати щонебудь.
Іван ***помітив*** на столі записку від батька.
(помічений, -а, -е, -і; помітно)

прибирати *(дієслово)* — порядкувати, робити порядок.
Тітка Оксана ***прибирає*** в хаті щотижня.
(прибирання; прибиральник/ця; прибраний, -а, -е, -і; прибрано)

признаватися *(дієслово)* — говорити правду про себе або про щонебудь.
Ігор ***признався*** батькам, що вчора не був у школі.
(признання)

пробачити *(дієслово)* — простити комунебудь щось; вибачити; простити провину.
Я вірю, що вона тобі ***пробачить***, якщо ти перепросиш її.
(пробачений, -а, -е, -і; пробачення)

проводжати *(дієслово)* — перед тим, як розстатися й попрощатися з кимнебудь, іти, їхати разом до якогось місця.
Ми ***провели*** гостей до їхнього авта й попрощалися з ними.
(проводжений, -а, -е, -і)

прощатися *(дієслово)* — при розлуці тиснути один одному руки, говорити слова прощання.
Учні ***прощалися*** з учителем перед літніми вакаціями.
(прощання; прощальний, -а, -е, -і; прощально)

реалістичний, -а, -е, -і *(прикметник)* — правдивий; такий, як у житті; дійсний.
Цей журнал завжди має ***реалістичні*** статті про життя людей в інших країнах.
(реаліст; реалістично)

розгубитися *(дієслово)* — не знати, що робити; утрачати рішучість від страху, сорому й т. п.
Ліда ***розгубилася*** під час іспиту й не знала, як відповісти на запитання.
(розгублено; розгублений, -а, -е, -і; розгубленість)

русявий, -а, -е, -і *(прикметник)* — який має ясно-коричневе з жовтуватим або сіруватим відтінком волосся.
Наталя — гарна дівчина з блакитними очима й ***русявим*** волоссям.
(русявіти; русявість)

скалки *(іменник)* — відбиті шматки чогонебудь твердого.
Склянка впала на підлогу й розбилася на дрібні ***скалки***.
(скалковий, -а, -е, -і)

снитися *(дієслово)* — увижатися уві сні; «бачити» під час спання.
Уранці я ніколи не пам'ятаю, що мені ***снилося*** вночі.

совість *(іменник)* — почуття моральної відповідальності за свою поведінку та свої вчинки.
Славко мусив сказати правду, бо його ***совість*** не давала йому спокою.
(совісно; совісний, -а, -е, -і)

сон *(іменник)* — те, що сниться; сновидіння.

Минулої ночі мені приснився дуже дивний ***сон***.

(сонний, -а, -е, -і; сонно)

соромно *(присудкове слово)* — стан, коли людина відчуває сором.

Іванові стало ***соромно***, коли він побачив своє свідоцтво.

(сором; соромитися; сором'язливий, -а, -е, -і)

спати *(дієслово)* — перебувати у стані сну.

Ми лягаємо ***спати*** об одинадцятій годині ночі.

спокійно *(прислівник)* — без руху й шуму; тихо.

Дитина заснула і в хаті стало ***спокійно***.

(спокійний, -а, -е, -і; спокій)

терплячий, -а, -е, -і *(прикметник)* — який спокійно, без нарікань переносить моральні й фізичні труднощі.

Дантист похвалив Марійку за те, що вона була така ***терпляча***, коли він пльомбував їй зуб.

(терплячість; терпляче)

упертий, -а, -е, -і *(прикметник)* — який усе робить по-своєму; який не слухає, що йому радять інші.

Мій брат такий ***упертий***! Він завжди робить те, що хоче.

(упертість; уперто)

урівноважений, -а, -е, -і *(прикметник)* — який уміє володіти собою; стриманий.

Поліцисти й пожежники мусять бути ***урівноваженими*** в будь-яких випадках.

(урівноваженість; урівноважено)

уявляти *(дієслово)* — викликати у своїх думках якийнебудь образ, картину, дію й т. ін.

«Діти, ***уявіть*** собі, що сьогодні ми полетимо в космос», — сказав учитель на лекції з фізики.

(уява; уявно; уявний, -а, -е, -і)

чесний, -а, -е, -і *(прикметник)* — який має високі моральні якості; який не може вкрасти чи збрехати.

Мати повчала своїх дітей бути щедрими й ***чесними*** людьми.

(чесність; чесно)

шкодувати *(дієслово)* — жалкувати за зроблене або сказане.

Василь ***шкодував***, що посварився вчора зі своїм товаришем.

(шкода)

шум *(іменник)* — безладне звучання багатьох голосів; гомін, галас.

«Тихо! Чому такий ***шум*** у клясі?» — сердито запитав учитель.

(шуміти; шумний, -а, -е, -і; шумно)

щасливий, -а, -е, -і *(прикметник)* — який має щастя; який зазнає щастя, радости.

Николя почувалася дуже ***щасливою***, коли довідалася, що вона одержала найвищу оцінку.

(щасливо; щастя)

щирий, -а, -е, -і *(прикметник)* — правдивий, відвертий, чистосердечний.

Усі в клясі люблять Михайла, тому що він дуже ***щирий***.

(щирість; щиро)

ясний розум *(словосполучення)* — у того, хто логічно думає, розумно висловлює свої думки.

Мала Оксанка має ***ясний розум***, хоча їй тільки 10 років.

Особистий список нових слів

80

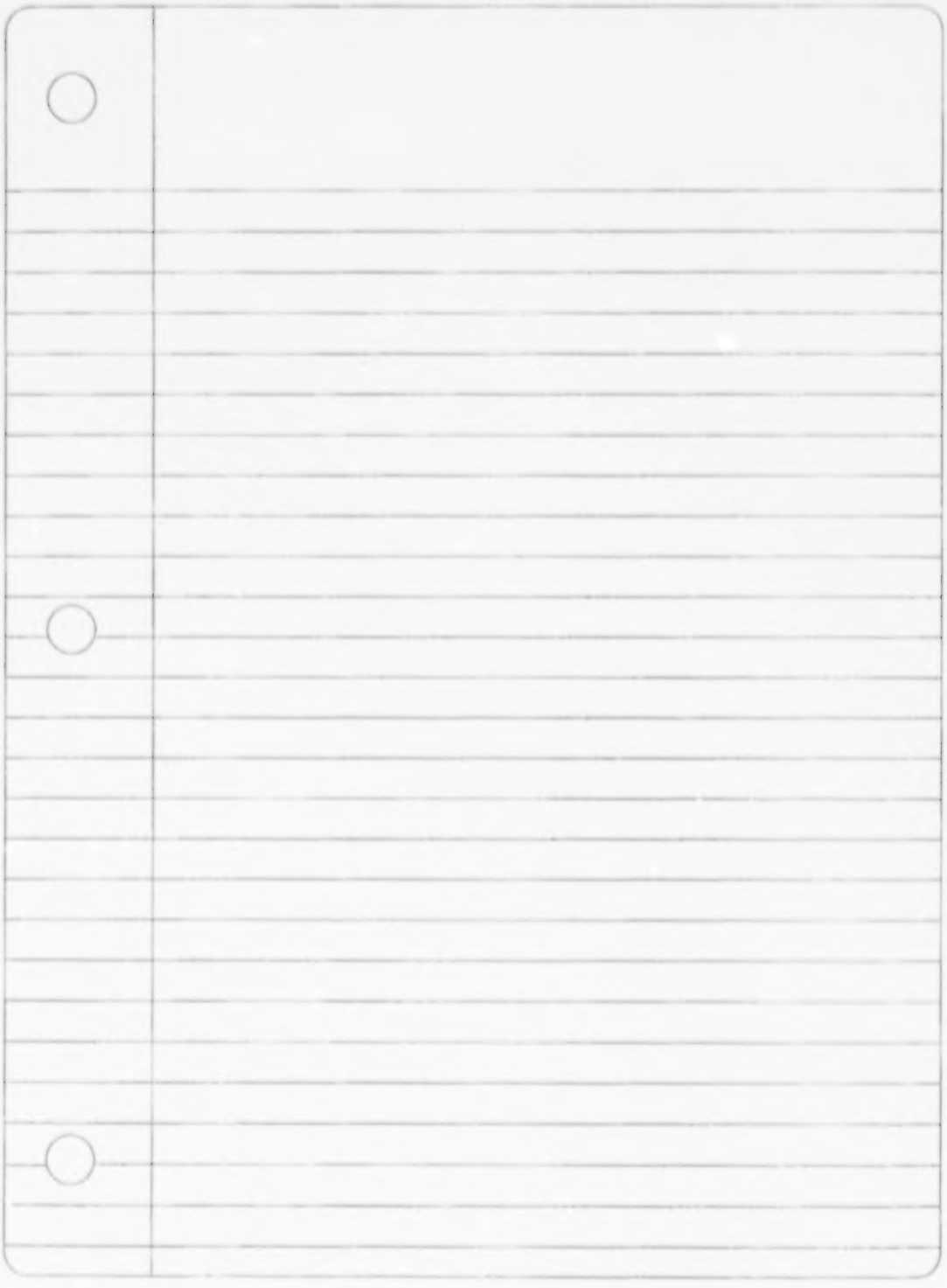

НАД УЧНІВСЬКИМ ЗОШИТОМ ПРАЦЮВАЛИ:

Керівник проєкту
ІВАН СОКОЛОВСЬКИЙ

Зміни та доповнення
КСЕНЯ СКРИПНИК БУБЕЛЬ

Члени Комітету перегляду матеріялів з української мови для нижчих середніх кляс
КСЕНЯ СКРИПНИК БУБЕЛЬ
ОДАРКА ПНДА
ТАРАС ДВОРНИЦЬКИЙ
ЛЮБА ІЩЕНКО
ІГОР КРИС
ТАРАС ПОДІЛЬСЬКИЙ
ІВАН СОКОЛОВСЬКИЙ
КСЕНЯ ФЕДИНА
ГАЛИНА ЦАР

Мовний консультант і редактор
ЯР СЛАВУТИЧ

Керівник видання
ГАЛИНА ЦАР

Художньо-технічне оформлення
ВІКТОРІЯ ЖУКІВСЬКА
ГАЛИНА ЦАР

Обкладинка
СОНЯ БУРАК-БЕРНАРД
ШЕЙН ЧЕН

Ілюстратор
КАТРИН АРКАНД

Коректори
ТЕТЯНА НАЗАРЕНКО
ВАЛЕРІЙ ПОЛКОВСЬКИЙ
ГАЛИНА ЦАР

Комп'ютерний набір
ВІКТОРІЯ ЖУКІВСЬКА

ЕКСПЕРИМЕНТАЛЬНЕ ВИДАННЯ

Керівник проєкту
ІВАН СОКОЛОВСЬКИЙ

Програмний укладач
БОГДАН БОРУЩАК

Координатор експерименту
БОГДАН БОРУЩАК

Учителі-учасники експерименту
БОГДАН БОРУЩАК
КСЕНЯ СКРИПНИК БУБЕЛЬ
ОДАРКА ВОЗНЯК
ОДАРКА ПНДА
ВІРА ЛИТВИН
СЕМЕН СЕНЧИШИН

Ілюстратор
КАТРИН АРКАНД

Коректор
ГАЛИНА ЦАР

Комп'ютерний набір
ВІКТОРІЯ ЖУКІВСЬКА

THIS STUDENT ACTIVITY BOOK WAS PRODUCED BY:

Head of Development Team
JOHN SOKOLOWSKI

Revisions
XENIA SKRYPNYK BUBEL

Ukrainian Language Arts Junior High School Review Committee
XENIA SKRYPNYK BUBEL
AUDREY GINDA
TERRY DWORNYCKI
LUBA ESHENKO
IHOR KRYS
TARAS PODILSKY
JOHN SOKOLOWSKI
KSENIA FEDYNA
HELEN CZAR

Language Consultant and Editor
YAR SLAVUTYCH

Production Manager
HELEN CZAR

Production Design
VICTORIA ZUKIWSKY
HELEN CZAR

Cover Design
SONYA BURAK-BERNARD
SHANE CHEN

Illustrator
CATRINE ARCAND

Copyeditors
TATIANA NAZARENKO
VALERII POLKOVSKY
HELEN CZAR

Inputter
VICTORIA ZUKIWSKY

PILOT EDITION

Project Manager
JOHN SOKOLOWSKI

Program Developer
BOHDAN BORUSZCZAK

Piloting Coordinator
BOHDAN BORUSZCZAK

Piloting Teachers
BOHDAN BORUSZCZAK
XENIA SKRYPNYK BUBEL
ODARKA WOZNIAK
AUDREY GINDA
VERA LYTWYN
SIMON SENCHYSHYN

Copyeditor
HELEN CZAR

Inputter
VICTORIA ZUKIWSKY

Учнівські зошити в цій серії:

Взаємини між людьми
Людська вдача
Хоробрість
Цікавитись незнаним

Student Activity Books in This Series:

Relationships
Human Nature
Courage
Fascination with the Unknown

Учнівські зошити в серії *Коляж 2* складаються з чотирьох збірок вправ, які тематично підходять до однойменних читанок у серії.

Зошити вміщають різноманітні вправи, що змістом та оформленням ураховують зацікавлення сучасних підлітків.

Вони розраховані на дві категорії учнів, а саме:
а) на україномовних підлітків, які живуть поза Україною,
б) на підлітків, які вивчають українську як другу мову, і які пройшли відповідне приготовлення (приблизно 1 600 годин формального навчання української мови).

Працюючи з зошитами в серії *Коляж 2*, учні набуватимуть практичного знання української мови та збагачуватимуть свій запас слів і, таким чином, будуть краще приготовані писати й розмовляти українською мовою.

BEST COPY AVAILABLE

ISBN 0-7785-1284-3

Alberta LEARNING

84

FL

Людська вдача

ВІДПОВІДІ ДО УЧНІВСЬКОГО ЗОШИТА

Human Nature

Answer Key to Student Activity Book

Уклали
Б. БОРУЩАК
М. ЦИНЦАР-ГРИЩУК
О. ЄРЕНЮК
Н. ТОРОШЕНКО
Г. ЯРЕМКО

©2001 the Crown in Right of Alberta, as represented
by the Minister of Learning, Alberta Learning,
11160 Jasper Avenue, Edmonton, Alberta, Canada T5K 0L2

All rights reserved.

The primary intended audience for this publication is:

Administrators	
Counsellors	
General Audience	
Parent School Councils	
Parents	
Students	
Teachers	√

Головними користувачами цього видання будуть:

Адміністратори	
Радники	
Загальна публіка	
Шкільні батьківські ради	
Батьки	
Учні	
Учителі	√

Pilot edition published 1989.
Printed in Canada.

Alberta Learning
Learning and Teaching Resources Branch
11160 Jasper Avenue
Edmonton, AB Canada T5K 0L2
Phone: (780) 427-2984; Fax: (780) 422-0576
Internet: http://ednet.edc.gov.ab.ca

Alberta Learning Cataloguing in Publication Data

Alberta. Alberta Learning. Learning and Teaching Resources Branch.
Liuds'ka vdacha : vidpovidi do uchnivs'koho zoshyta = Human nature : answer key to student activity book / compiled by Bohdan Boruszczak ... [et al.].

ISBN 0-7785-1285-1

1. Ukrainian language – Study and teaching – Alberta. 2. Language and languages – Study and teaching – Alberta – Bilingual method. I. Boruszczak, Bohdan. II. Title. III. Title: Human nature: answer key to student activity book. IV. Series: Collage: a Ukrainian language development series.

PG3811.A333 2001 491.79

Вправа 1. Мозкова атака

Індивідуальна або групова робота.

Можливі відповіді:

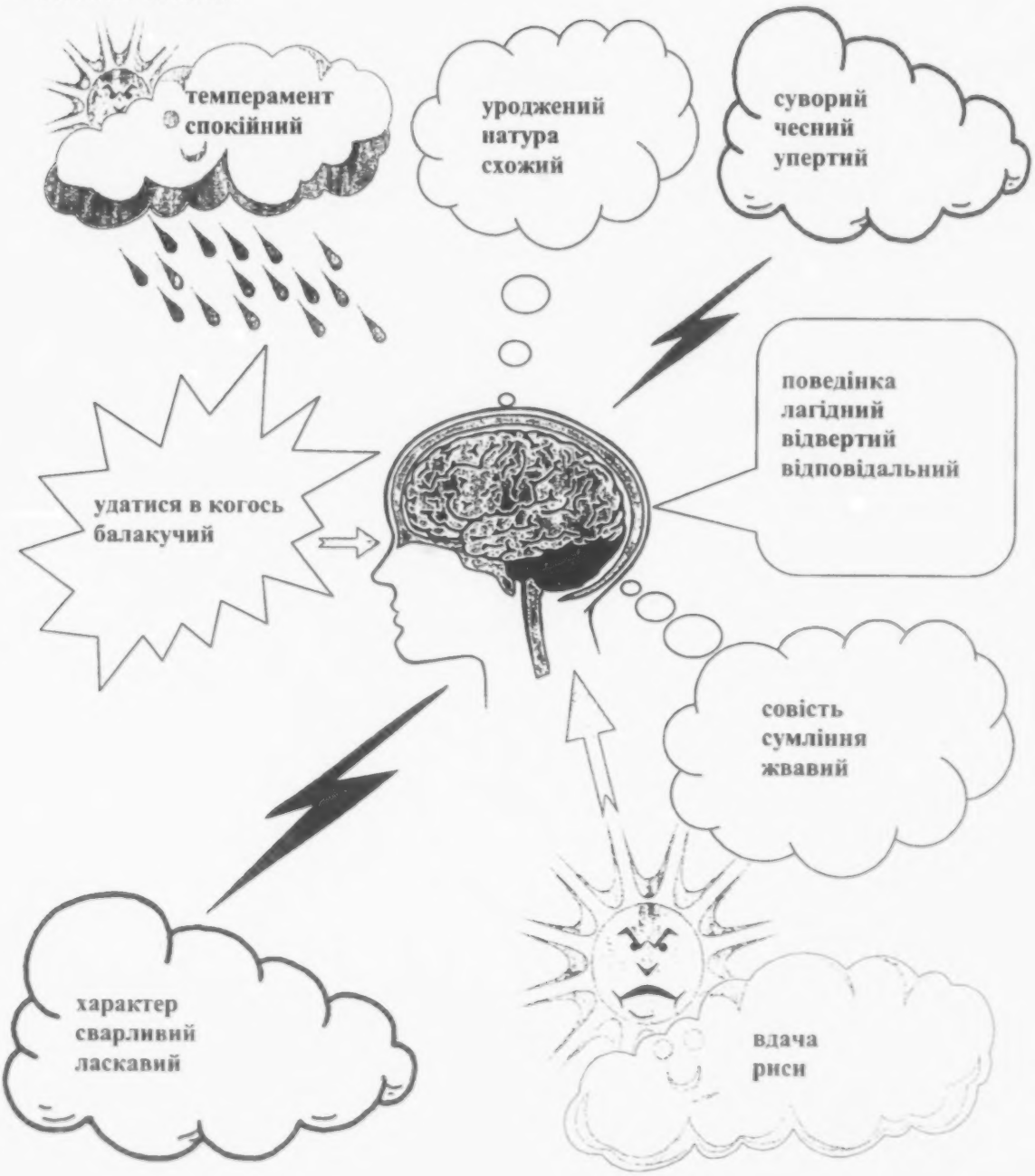

Вправа 2. Людська вдача

А. Групова робота.

Б. Індивідуальна робота.

Можливі відповіді:

Сторінка 3

Слово/Фраза	Значення/Синоніми
доглядати	пильнувати
доглядачка	людина, яка пильнує дітей; нянька
зручне крісло	вигідне, комфортабельне крісло
обіцяти	зобов'язуватися щось зробити; давати обіцянку
прощатися	при розлуці говорити слова прощання

Сторінка 5

запросити	просити когось прийти кудинебудь
зателефонувати	подзвонити до когось
ідея	думка; якийсь задум, намір, плян
нудно	нецікаво; одноманітно

Сторінка 7

антикварний	старовинний і цінний
ваза	декоративна посудина для квітів, овочів, солодощів тощо
випадково	несподівано, непередбачено; ненавмисне
галас	безладне звучання багатьох голосів; крики, шум
жвавий	енергійний, рухливий, швидкий
жваво	швидко; рухливо, енергійно
забагато	більше, ніж треба чи можна
коштовний	дуже дорогий, цінний
оригінальний	не такий, як інші; незвичайний
розбити	ударяючи чи упускаючи на землю, поділити щось на шматки
скалки	відбиті шматки чогонебудь твердого
шум	безладне звучання багатьох голосів; гомін, галас

Сторінка 9

безладдя	брак ладу, порядку, системи
клопіт	неприємність, турбота; неспокій
неприємність	подія, що викликає прикрість чи незадоволення
пізно	після звичайного, встановленого, потрібного часу
прибирати	наводити порядок; порядкувати
проводжати	іти з кимось до певного місця перед тим, як попрощатися

Сторінка 11

злякатися	відчути страх
прибрано	почищено; упорядковано
спокійно	без руху й шуму; тихо
усе гаразд	усе добре; усе в порядку

Сторінка 13

вдячний	який відчуває вдячність до когонебудь за щось
задоволений	який має почуття приємности, втіхи від чогонебудь
заплатити	віддати плату за щонебудь
заслужити	своєю працею чи поведінкою заробити щонебудь
не помітити	не зауважити, не побачити, не почути
платня	плата за роботу
подякувати	висловити подяку; сказати «Дякую»

Сторінка 15

брехати	говорити неправду
вина	відповідальність за поганий вчинок або злочин
винний	який зробив щонебудь погане
виправдовуватися	пояснювати свою невинність
звинуватити	покласти вину на когонебудь за щось
розгубитися	не знати, що робити; утратити рішучість
упертий	який робить усе по-своєму
уперто	по-своєму; не звертаючи уваги на думки інших

Сторінка 17

згадати	відтворити в пам'яті якусь подію з минулого
мучити	бути причиною або джерелом страждань
снитися	бачити у сні; увижатися під час спання
совість	почуття моральної відповідальности за свою поведінку
сон	те, що сниться
спати	перебувати у стані сну

Сторінка 19

відвертий	який щиро виявляє свої почуття й думки
відверто	щиро; неприховано; відкрито
перепросити	просити вибачення; вибачатися
повернути	віддати назад щонебудь узяте
признатися	сказати правду про себе або про щонебудь
сказати правду	розповісти про щонебудь, нічого не приховуючи
соромно	стан, коли людина відчуває сором; стидно
чесний	який не краде, не бреше й т. п.
чесно	з високими моральними якостями
шкодувати	жалкувати за зроблене або сказане

Сторінка 21

брехня	неправда
лагідний	тихий; спокійний; ніжний
обійняти	обхопити когонебудь руками, показуючи любов, дружбу й т. п.
пробачити	вибачити; простити провину
щасливий	який має щастя; який зазнає радости
щирий	відвертий, правдивий, чистосердечний

Вправа 3. Знайдислово

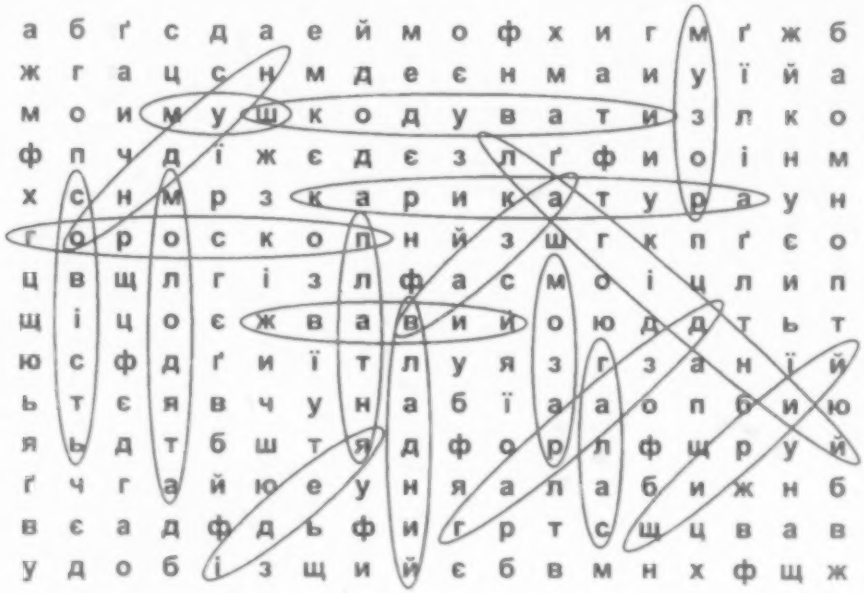
а б ґ с д а е й м о ф х и г м ґ ж б
ж г а ц с н м д е є н м а и у ї й а
м о и м у ш к о д у в а т и з л к о
ф п ч д і ж є д є з л ґ ф и о і н м
х с н м р з к а р и к а т у р а у н
г о р о с к о п н й з ш г к п ґ є о
ц в щ л г і з л ф а с м о і ц л и п
щ і ц о є ж в а в и й о ю д д т ь т
ю с ф д ґ и ї т л у я з г з а н ї й
ь т є я в ч у н а б ї а а о п б и ю
я ь д т б ш т я д ф о р л ф щ р у й
ґ ч г а й ю е у н я а л а б и ж н б
в є а д ф д ь ф и г р т с щ ц в а в
у д о б і з щ и й є б в м н х ф щ ж

Вправа 4. Склади записку

Дорогий доглядачу!/Дорога доглядачко!
Звичайно наша дитина весела та жвава, але інколи вона буває вперта.
Просимо бути з нею лагідним/лагідною і терплячим/терплячою.

З подякою,
батьки.

Вправа 5. Гороскоп

А. Індивідуальна робота.

Б. Індивідуальна робота.

Вправа 6. Учительська астропрогноза

Індивідуальна робота.

BEST COPY AVAILABLE

Вправа 7. Натура тварин

А. Усна робота.

Б. *Можливі відповіді:*

☆Тварина☆	☆Знак зодіяка☆	☆Риси характеру☆
1.	Лев	• люблять спати • люблять погратися
2.	Діва	• дуже дисципліновані • надійні охоронці • незалежні
3.	Стрілець	• добре подорожують • добрі артисти
4.	Овен	• мають змагальний інстинкт • мають невичерпну енергію • вірні
5.	Козеріг	• роблять усе, що забажає господар • ніжні
6.	Скорпіон ***або*** Водолій	• не люблять дисципліни • мають велику силу волі • мають довгу пам'ять
7.	Телець	• люблять розкіш • люблять бути господарями
8.	Близнюки	• дуже активні • усім цікавляться
9.	Терези	• чудово співають • дуже гарні

В. Індивідуальна робота.

Г. Індивідуальна робота.

Вправа 8. У кого ти вдався/вдалася?

А. Індивідуальна робота.

Б. Індивідуальна робота.

Вправа 9. Гра-мішанка

1. гороскоп — 60 очок
2. клопіт — 7 очок
3. молодята — 66 очок
4. совість — 10 очок
5. ваза — 4 очки
6. доглядач — 61 очко
7. скалки — 9 очок

Вправа 10. Позитивні й негативні риси характеру

А. Індивідуальна робота.

Б. Групова робота.

В. Групова робота.

Г. Індивідуальна робота.

Ґ. Індивідуальна робота.

Вправа 11. Щира розмова

А. Індивідуальна робота.

Б. Групова робота.

Вправа 12. Які вони?

Індивідуальна робота.

Можливі відповіді:

1.	2.	3.	4.
хитрий	владний	балакуча	лагідна
упертий	завзятий	вимоглива	спокійна
щасливий	заздрісний	оригінальна	терпляча
задоволений	щирий	реалістична	урівноважена
жвавий	відвертий	нудна	чесна

Вправа 13. Сором'язливий

А.	√	упертий	___	голий
	√	оригінальний	√	брудний
	___	хоробрий	___	заздрісний
	√	хитрий	___	музикальний
	___	жартівливий	√	прикрий
Б.	√	терпляча	___	ледача
	___	горда	√	розгублена
	√	спокійна	___	розумна
	___	щаслива	___	вимоглива
	√	сувора	___	матеріялістична

Вправа 14. Скажи одним словом

ЧИСЛО	ЗНАЧЕННЯ	СЛОВО
2	*не знати, що робити*	1. брехня
20	звичайний, неоригінальний	*2. розгубитися*
15	пояснювати свої вчинки	3. совість
12	крики, шум, гамір	4. клопіт
16	комфортабельний, вигідний	5. антикварний
4	неспокій, хвилювання, турбота	6. ідея
21	сердечний, добрий, відвертий	7. жвавий
1	неправда, вигадки, плітки	8. упертий
7	рухливий, повний енергії	9. помічати
6	думка, задум, намір	10. коштовний
3	почуття моральної відповідальности	11. вимогливий
5	старовинний і цінний	12. галас
19	чистота, лад, усе на місці	13. працьовитий
9	бачити, сприймати зором	14. лагідний
11	який багато вимагає	15. виправдуватися
18	нецікавий, одноманітний	16. зручний
13	звиклий до праці, роботящий	17. записка
14	спокійний, ніжний, ласкавий	18. нудний
8	який робить усе по-своєму	19. порядок
10	дуже цінний, дорогий	20. банальний

93 BEST COPY AVAILABLE

17	коротенький лист	21. щирий
22	відчути страх	22. злякатися

Вправа 15. Створи нові слова

А.

	ЧАСТИНА МОВИ	РЕЧЕННЯ
1.	**Прикметник (який? яка? яке? які?)** ❑ **упертий, -а, -е, -і**	***Уперта*** людина завжди настоює на своєму.
	Прислівник (як?) ❑ **уперто**	Він ***уперто*** й наполегливо йшов до мети.
	Іменник (хто? що?) ❑ **упертість**	***Упертість*** — одна з рис його характеру.
	Дієслово (що робити?) ❑ **упертися**	Корова ***вперлася*** й не хотіла йти далі.
2.	**Прикметник (який? яка? яке? які?)** ❑ **реалістичний, -а, -е, -і**	Стародавні міти в основі своїй ***реалістичні***.
	Прислівник (як?) ❑ **реалістично**	Цей сюжет ***реалістично*** відображає дійсність.
	Іменник (хто? що?) ❑ **реалістичність**	Впадала в очі ***реалістичність*** відображення подій.
	Дієслово (що робити?) ❑ Ø	Ø
3.	**Прикметник (який? яка? яке? які?)** ❑ **лагідний, -а, -е, -і**	У Марійки ***лагідний*** характер.
	Прислівник (як?) ❑ **лагідно**	У нього стало ***лагідно*** та спокійно на серці.
	Іменник (хто? що?) ❑ **лагідність**	***Лагідність*** — одна з найкращих рис її характеру.
	Дієслово (що робити?) ❑ **лагідніти**	Він ***лагідніє*** на очах.
4.	**Прикметник (який? яка? яке? які?)** ❑ **заздрісний, -а, -е, -і**	Чи вона завжди була така ***заздрісна***?
	Прислівник (як?) ❑ **заздрісно**	Він ***заздрісно*** подивився на неї.
	Іменник (хто? що?) ❑ **заздрість**	Микола із ***заздрістю*** відносився до успіхів колеги.
	Дієслово (що робити?) ❑ **заздрити**	Чому ти йому завжди ***заздриш***?

5.

Прикметник (який? яка? яке? які?) ❑ **щирий, -а, -е, -і**	Він людина ***щира*** та пряма.
Прислівник (як?) ❑ **щиро**	Вони ***щиро*** подякували за гостину.
Іменник (хто? що?) ❑ **щирість**	Його ***щирість*** вражала присутніх.
Дієслово (що робити?) ❑ **щирувати**	Увесь вечір він метушився біля столу й ***щирував***.

6.

Прикметник (який? яка? яке? які?) ❑ **терплячий, -а, -е, -і**	Хлопець був надзвичайно ***терплячим***.
Прислівник (як?) ❑ **терпляче**	Оксана ***терплячо*** пояснювала Миколі завдання.
Іменник (хто? що?) ❑ **терплячість**	Ця людина мала безмірну ***терплячість***.
Дієслово (що робити?) ❑ **терпіти**	Поранений козак ***терпів*** страшний біль.

7.

Прикметник (який? яка? яке? які?) ❑ **вдячний, -а, -е, -і**	Я буду ***вдячним*** за вашу допомогу.
Прислівник (як?) ❑ **вдячно**	Леся ***вдячно*** подивилася на Андрія.
Іменник (хто? що?) ❑ **вдячність**	До цього часу його із ***вдячністю*** згадують люди.
Дієслово (що робити?) ❑ **Ø**	Ø

8.

Прикметник (який? яка? яке? які?) ❑ **відвертий, -а, -е, -і**	Як ***відверта*** людина він завжди говорив правду.
Прислівник (як?) ❑ **відверто**	Адріян поговорив з нею ***відверто***.
Іменник (хто? що?) ❑ **відвертість**	Її цінували за ***відвертість***.
Дієслово (що робити?) ❑ **Ø**	Ø

9.

Прикметник (який? яка? яке? які?) ❑ **жвавий, -а, -е, -і**	Його ***жваве*** обличчя виражало подив.
Прислівник (як?) ❑ **жваво**	Вони ***жваво*** обговорювали останні новини.
Іменник (хто? що?) ❑ **жвавість**	Усі дивувалися, де в неї взялася ця ***жвавість***.
Дієслово (що робити?) ❑ **жвавішати**	Обличчя його ***жвавішало***.

10.

Прикметник (який? яка? яке? які?) ▫ **нудний, -а, -е, -і**	У неї була ***нудна*** праця.
Прислівник (як?) ▫ **нудно**	На цій лекції було ***нудно*** сидіти.
Іменник (хто? що?) ▫ **нудота; нудьга**	На лекції можна було заснути з ***нудьги***.
Дієслово (що робити?) ▫ **нуднішати**	Лекція ***нуднішала***, учні почали вертітися на своїх місцях.

11.

Прикметник (який? яка? яке? які?) ▫ **оригінальний, -а, -е, -і**	Це був повністю ***оригінальний*** твір.
Прислівник (як?) ▫ **оригінально**	Він ***оригінально*** підійшов до вирішення цієї проблеми.
Іменник (хто? що?) ▫ **оригінальність**	***Оригінальність*** його підходу вражала.
Дієслово (що робити?) ▫ **оригінальничати**	Ти не ***оригінальничай***, будь як інші!

12.

Прикметник (який? яка? яке? які?) ▫ **вимогливий, -а, -е, -і**	Учитель був ***вимогливий***, але справедливий.
Прислівник (як?) ▫ **вимогливо**	Вона ***вимогливо*** ставилася і до себе, і до інших.
Іменник (хто? що?) ▫ **вимога**	Ніхто не міг задовольнити його ***вимоги***.
Дієслово (що робити?) ▫ **вимагати**	Вона ще замала, щоб від неї так багато ***вимагати***.

Б. Індивідуальна робота.

Вправа 16. Знайди антоніми

А.
1. милосердний — жорстокий
2. працьовитий — ледачий
3. жвавий — повільний
4. балакучий — мовчазний
5. боязкий — відважний
6. реалістичний — фантастичний
7. нудний — цікавий
8. чесний — брехливий
9. сварливий — лагідний
10. оригінальний — банальний

Б. Індивідуальна робота.

Вправа 17. Місцевий відмінок

1. Моя мама — професор. Вона працює в ***університеті***.
2. Степанів знак зодіяка — Рак. Це означає, що він народився в ***червні*** або в ***липні***.
3. Ми дивимося на телевізор у ***вітальні***.
4. Наші гості їдять у ***їдальні***.
5. Ми молимося в ***церкві*** щонеділі.
6. Пташка сидить на ***паркані*** й голосно співає.
7. Доглядачка лежить на ***канапі*** та слухає новий компакт-диск.
8. Деякі українці святкують Різдво в ***січні***, а інші — у ***грудні***.
9. Моя ковдра лежить на ***ліжку*** у ***спальні***.
10. Кошик колись стояв у ***лазничці***, а тепер він стоїть на ***підлозі*** в ***кухні***.
11. Зів'ялі квіти стоять у кришталевій ***вазі***.
12. На ***молодятах*** були красиві вінки з барвінку.
13. Задоволені батьки зустрінули своїх дітей у ***крамниці***.
14. Я знайшов значення того слова у ***словнику***.
15. Діти терпляче стояли при ***дорозі*** й чекали на автобус.
16. У Великодньому ***кошику*** лежала посвячена їжа.
17. Злодії не розуміють, чому вони мусять так довго мучитися ***у в'язниці***.
18. У ***лютому*** ми святкуємо День святого Валентина.
19. Детективи знайшли в ***печері*** вкрадені антикварні речі.
20. При шкільній ***спортзалі*** було чути крик і галас.

Вправа 18. Підбери прийменники

1. Зевс сидів ***на*** троні, а навколо нього стояли причепурені птахи.
2. Люди, що народилися ***в*** січні, дуже відповідальні й вимогливі.
3. Професор Бернард усе життя працював ***в*** Альбертському університеті.
4. Сокіл, який сидів у князя ***на*** руці, змахнув крильми й розлив усю воду.
5. Каменяр спав ***на*** гарних м'яких подушках і пєринах.
6. Треба міцно затиснути чародійний зуб ***у*** лівому кулаку.
7. ***У*** загадках ми говоримо про предмети у прихованій формі.
8. Сірко дрімав під кущем рож, який ріс ***при*** стежці.
9. Дружницький відімкнув двері й почув ***у*** квартирі чиїсь кроки.
10. ***На*** поліційній станції нудився без діла начальник поліції.
11. Софія та Орест сиділи ***при*** столі та слухали Дмитрову розповідь про зуб акули.
12. Княже, ***у*** джерелі лежить змія!
13. Маруся їхала ***на*** візку й весело махала батіжком.
14. Стіл із програмою концерту стояв ***при*** вході до залі.
15. ***При*** дорозі до села росли високі тополі.

Вправа 19. Кросворд

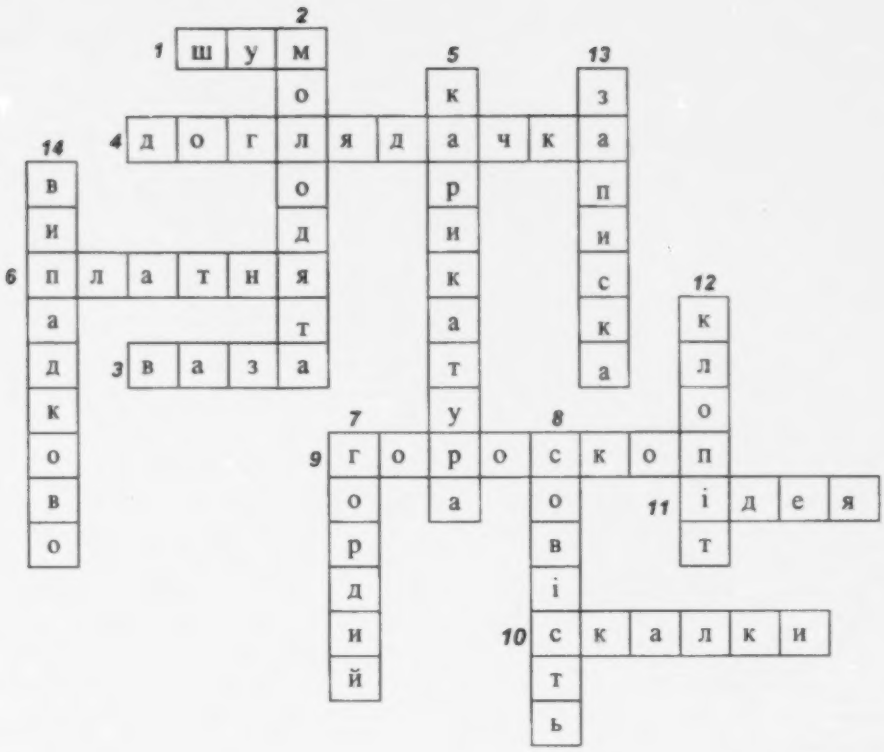

Вправа 20. Так чи ні?

1. **Брехлива** людина — це людина, яка говорить неправду. Так Ні
   (а) (б)
2. **Вимоглива** людина — це людина, яка відчуває вдячність за добро. Так Ні
   (а) Вдячна (б) дякувати
3. **Владна** людина — це людина, яка все робить по-своєму. Так Ні
   (а) Уперта (б) упертися
4. **Кирпата** людина — це людина, яка має короткий, задертий догори ніс. Так Ні
   (а) (б)

5. **Завзята** людина — це людина, яка сердиться, якщо хтось є кращий за неї. Так (Ні)

(а) Заздрісна (б) заздрити

6. **Балакуча** людина — це людина, яка робить добрі діла для інших. Так (Ні)

(а) Милосердна (б) милосердитися

7. **Нудна** людина — це нецікава людина. (Так) Ні

(а) (б)

8. **Реалістична** людина — це людина, яка має почуття моральної відповідальности. Так (Ні)

(а) Чесна (б)

9. **Банальна** людина — це людина, яка відрізняється від інших. Так (Ні)

(а) Оригінальна (б)

10. **Сварлива** людина — це людина, яка не любить сперечатися. Так (Ні)

(а) Лагідна (б) лагідніти

11. **Безвільна** людина — це людина, яка не може самостійно щось зробити. (Так) Ні

(а) (б)

12. **Уперта** людина — це людина, яку легко в чомусь переконати. Так (Ні)

(а) Безвільна (б)

13. **Милосердна** людина — це енергійна та жвава людина. Так (Ні)

(а) Рухлива (б) рухатися

14. **Вимоглива** людина — це людина, яка багато вимагає. (Так) Ні

(а) (б)

15. **Фантастична** людина — це звичайна, неоригінальна людина. Так (Ні)

(а) Банальна (б)

Вправа 21. Урівноваження

А. Усна робота.

Б. Індивідуальна робота.

Можливі відповіді:

Перша ситуація

Розв'язка: б

Пояснення: Я повинен/повинна:
— перепросити його й відійти. Я знаю, що Петро часто поводиться жорстоко й не можу передбачити його реакції. Відійти від суперечки — це іноді ознака сильної волі та ясного розуму.

Друга ситуація

Розв'язка: г

Пояснення: Андрій повинен:
— спокійно попросити їх поводитися тихше. Якщо це не допоможе і якщо така поведінка відбувається постійно, треба внести скаргу до адміністрації гуртожитку.

Третя ситуація

Розв'язка: в

Пояснення: Іванка повинна:
— спокійно признатися, що це її вина, що вона не порахувала здачі біля каси. Вона не має жодних доказів, що касир хотів її обманити.

Четверта ситуація

Розв'язка: а

Пояснення: Остап повинен:
— сказати задираці, що він більше не буде цього терпіти й поскаржиться директорові. Якщо Остап не оборонятиме себе, це знущання може продовжуватися або навіть погіршитися.

П'ята ситуація

Розв'язка: я

Пояснення: Яра повинна:
— покласти джинси, вийти з крамниці й повернутися, коли чоловік вийде. У потенційно небезпечній ситуації треба довіряти своєму інстинктові.

BEST COPY AVAILABLE

Шоста ситуація

Розв'язка: **в**

Пояснення: Я повинен/повинна:

— сказати йому, що я викличу майстра, за якого він повинен допомогти мені заплатити. Це дасть товаришеві нагоду розв'язати проблему разом зі мною.

НАД ВІДПОВІДЯМИ ДО УЧНІВСЬКОГО ЗОШИТА ПРАЦЮВАЛИ:

Керівник проєкту
ІВАН СОКОЛОВСЬКИЙ

Зміни та доповнення
КСЕНЯ СКРИПНИК БУБЕЛЬ

Члени Комітету перегляду матеріялів з української мови для нижчих середніх кляс
КСЕНЯ СКРИПНИК БУБЕЛЬ
ОДАРКА ПИДА
ТАРАС ДВОРНИЦЬКИЙ
ЛЮБА ІЩЕНКО
ІГОР КРИС
ТАРАС ПОДІЛЬСЬКИЙ
ІВАН СОКОЛОВСЬКИЙ
КСЕНЯ ФЕДИНА
ГАЛИНА ЦАР

Мовний консультант і редактор
ЯР СЛАВУТИЧ

Керівник видання
ГАЛИНА ЦАР

Художньо-технічне оформлення
ВІКТОРІЯ ЖУКІВСЬКА
ГАЛИНА ЦАР

Коректори
ТЕТЯНА НАЗАРЕНКО
ВАЛЕРІЙ ПОЛКОВСЬКИЙ
ГАЛИНА ЦАР

Комп'ютерний набір
ВІКТОРІЯ ЖУКІВСЬКА

ЕКСПЕРИМЕНТАЛЬНЕ ВИДАННЯ

Керівник проєкту
ІВАН СОКОЛОВСЬКИЙ

Програмний укладач
БОГДАН БОРУЩАК

Координатор експерименту
БОГДАН БОРУЩАК

Учителі-учасники експерименту
БОГДАН БОРУЩАК
КСЕНЯ СКРИПНИК БУБЕЛЬ
ОДАРКА ВОЗНЯК
ОДАРКА ПИДА
ВІРА ЛИТВИН
СЕМЕН СЕНЧИШИН

Коректор
ГАЛИНА ЦАР

Комп'ютерний набір
ВІКТОРІЯ ЖУКІВСЬКА

THIS ANSWER KEY TO STUDENT ACTIVITY BOOK WAS PRODUCED BY:

Head of Development Team:
JOHN SOKOLOWSKI

Revisions
XENIA SKRYPNYK BUBEL

Ukrainian Language Arts Junior High School Review Committee
XENIA SKRYPNYK BUBEL
AUDREY GINDA
TERRY DWORNYCKI
LUBA ESHENKO
IHOR KRYS
TARAS PODILSKY
JOHN SOKOLOWSKI
KSENIA FEDYNA
HELEN CZAR

Language Consultant and Editor
YAR SLAVUTYCH

Production Manager
HELEN CZAR

Production Design
VICTORIA ZUKIWSKY
HELEN CZAR

Copyeditors
TATIANA NAZARENKO
VALERII POLKOVSKY
HELEN CZAR

Inputter
VICTORIA ZUKIWSKY

PILOT EDITION

Project Manager
JOHN SOKOLOWSKI

Program Developer
BOHDAN BORUSZCZAK

Piloting Coordinator
BOHDAN BORUSZCZAK

Piloting Teachers
BOHDAN BORUSZCZAK
XENIA SKRYPNYK BUBEL
ODARKA WOZNIAK
AUDREY GINDA
VERA LYTWYN
SIMON SENCHYSHYN

Copyeditor
HELEN CZAR

Inputter
VICTORIA ZUKIWSKY

Видання випущено на замовлення

Відділу мовних програм *при* **Міністерстві освіти Альберти.**

Публікація матеріялів для 8-ї кляси,
як частини Програми навчання української мови «Коляж»,
була здійснена за фінансовою допомогою

Методичного кабінету української мови
при **Канадському інституті українських студій,**
Альбертський університет,

і

Клюбу українських професіоналістів і підприємців Едмонтону.

The development of the Collage Ukrainian Language Development Series was sponsored by the

Language Services Branch *of* **Alberta Learning.**

The publication of the Collage 2 level of the
Collage Ukrainian Language Development Series
was made possible by the financial support of the

Ukrainian Language Education Centre,
Canadian Institute of Ukrainian Studies,
University of Alberta,

and the

Ukrainian Professional and Business Club of Edmonton.

ISBN 0-7785-1285-1

Alberta
LEARNING